БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР ҚОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

8-ЙИЛ ЧИҚИШИ

№ 84 (1862)

26 АПРЕЛЬ ЧОРШАНБА 1961 ЙИЛ

БАҲОСИ 2 ТИЙИН

ПАРТИЯМИЗ XXII СЪЕЗДИНИ МУНОСИБ КУТИБ ОЛАЙЛИК

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг VI Пленуми ўз ишини муваффақиятли якунлади. Пленум Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ Ш. Р. Рашидовнинг «КПСС Марказий Комитети январь Пленуми қарорларини бажаришнинг бориши ва Ўзбекистон ССР колхоз ҳамда совхозларининг 1961 йилда қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва давлатга сотиш юзасидан олган социалистик мажбуриятларини амалга ошириш чоралари тўғрисида»ги докладини тинглади ва муҳокама қилди. Пленум партиямиз XXI съезди ва Марказий Комитет кейинги Пленумларининг қарорларини амалга ошириш учун кураш ҳамда КПСС XXII съездини меҳнатда янги зафарлар билан кутиб олиш шиори остида ўтди.

Пленум муҳокама қилинган масала юзасидан тегишли қарор қабул қилди.

Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг Пленуми шуни таъкидлаб кўрсатдики, республикамиз меҳнаткашлари КПСС Марказий Комитети январь Пленуми қарорларини амалга ошира бориб, хўжалик ва маданий қурилишнинг ҳамма соҳаларида катта муваффақиятларга эришдилар.

Партиямиз Марказий Комитети марксизм-ленинизмнинг революцион, ижодий таълимотига, кенг омманинг илғор тажрибасига асосланиб, қишлоқ хўжалигимизни юксалтиришнинг кенг истиқболларини белгилаб бермоқда. Шунинг учун ҳам республикамиз, областимиз меҳнаткашлари КПСС Марказий Комитети январь Пленуми қарорларини ўртоқ Н. С. Хрушчевнинг Пленумда ва зонал кенгашларда сўзлаган нутқларини ўз ишларининг жанговар программаси деб биладилар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг Пленуми январь Пленуми қарорлари асосида республикамиз. жумладан областимиз партия ташкилотлари олдида турган муҳим вазифаларни белгилаб берди.

Областимиз меҳнаткашлари бу йил Ватанга **500 минг тонна пахта, 200 минг тонна луб маҳсулотлари, 1240 тонна пилла, 21 минг тонна гўшт, 58.500 тонна сут етказиб бериш, ҳар гектар ердан ўрта ҳисобда 500 центнердан маккажўхори кўкпояси олиш, кўп миқдорда картошка, сабзавот ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришга қарор қилдилар.**

Бу жуда катта ва шарафли вазифадир. Агар биз ишни ҳозирдан бошлаб пухта, оқилона ташкил этсак. омманинг ижодий куч ва ғайратини олдимизда турган улуғвор вазифаларни бажариш учун курашга сафарбар эта билсак, яхши натижаларга эришамиз. Ватан, халқ, партиямиз олдидаги ўз бурчимизни садоқат билан бажарамиз.

Пленум таъкидлаб кўрсатганидек, олдимизда ана шундай катта вазифалар турганлигига қарамасдан, ҳали ишимизда катта камчиликлар ҳам бор. Областимиз чигит экишда, айниқса чигитни квадрат-уялаб экишда ҳаддан ташқари орқада қолмоқда. Чигит экиш плани областимиз бўйича 61 процент бажарилди, холос. Айрим районларда тўла гектар учун курашилмаётир. Экишнинг сифатига эътибор берилмаётир. Ерни бегона ўтлардан тозалаш, қатқалоққа қарши кураш яхши ташкил этилмаган. Натижада чигитнинг униб чиқиши кечикмоқда.

Маълумки чигитни ўз вақтида сифатли экиб, бир текис ундириб олиш мўл ҳосил учун курашнинг энг муҳим ва ҳал қилувчи босқичи ҳисобланади. Ваҳоланки, айрим районларнинг раҳбарлари ҳозирдан бошлаб сусткашлик кўрсатяптилар. Чигит экишни тезда тугаллаш учун областимизда ҳамма имкониятлар бор. Машина ва механизмлар, ишчи кучи, уруғлик, минерал ва маҳаллий ўғитлар етарли. Демак, шундай бўлгандан кейин ҳамма гап жон куйдириб ишлашда, ташкилотчилик қила билишда, барча техника ва ишчи кучларини сафарбар этиб. чигитни қисқа муддатларда сифатли қилиб экишда ва текис ундириб олишдадир. Долзарб кунлар келди. Чигит экишни бир кун ҳам, бир соат ҳам кечиктиришга ҳаққимиз йўқ.

Тўла гектар учун кураш — мўл ҳосил етиштиришнинг муҳим шартидир. Пленум кўрсатиб ўтганидек, тўла гектар деган сўз экишни юқори сифатли ўтказиш ва бутун майдондан, ҳар бир квадрат-метрдан яхши фойдаланиш деган сўзгина эмас, **тўла гектар деганимиз чигитни барвақт, бир текис ундириб олиш, ҳар бир уяда зарур миқдорда кўчат бўлишини таъминлаш ҳам демакдир. Лекин бу ҳам камлик қилади. Агар ҳамма кўчатлар соғлом бўлса, агар ягана ўз вақтида ўтказилса, кўчатларнинг ҳаммаси пахта теримигача тўла сақлаб қолинса ўша тақдирдагина биз гектар тўла бўлади дея олишимиз мумкин.**

Чигитни квадрат-уялаб экишга, ягана қилишга, озиқлантиришга алоҳида эътибор бермоқ, яганалашга энг яхши тажрибали механизатор кадрларни жалб қилмоқ керак. Тракторларга культиваторлар осишни яқин кунлар ичида тамомлаш лозим.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг Пленуми қишлоқ хўжалигининг бошқа тармоқларини янада ривожлантириш, қишлоқ хўжалик органларини қайта ташкил этиш, деҳқончилик маданиятини янада ошириш юзасидан конкрет тадбирлар белгилади, ишимиздаги йўл қўйилган камчиликлар танқид ва ўз-ўзини танқид асосида коммунистчасига очиб ташланди.

Пленум омма ўртасида олиб борилаётган, идеология ишларининг савиясини, партиявий-ташкилий, партиявий-сиёсий ишлар савиясини янги, юксак вазифалар даражасига кўтариш лозимлигини таъкидлаб кўрсатди. Аммо шуни айтиш керакки, ҳали бу соҳада олиб бораётган ишларимиз партиямиз Марказий Комитети талаб қилаётган даражада эмас. Пленум кўрсатиб ўтганидек, ҳали пропагандамиз турмушдан анча ажралиб қолган, унинг таъсир доираси кенг эмас. Хотин-қизлар ўртасида тарбиявий ишлар етарли олиб борилмаётир. Кадрлар билан ишлаш, уларни жой-жойига қўйиш соҳасида жиддий камчиликлар бор. Бу соҳада областимизда ҳам катта камчиликларга йўл қўйилди. Кадрлар кўпинча ошна-оғайнигарчилик, қариндош-уруғчилик ва шахсий садоқат принципларига қараб қишлоқ хўжалигига раҳбарлик ишларига кўтарилиб келинди.

Бундай камчиликларга қарши қатъий кураш олиб бормоқ керак. Партия ва давлат манфаатлари ҳамма нарсадан улуғдир. Кадрларни ўз ишига жонкуярлик, принципиаллик, садоқат, интернационализм руҳида тарбиялаш — муҳим вазифадир. Интизомсизлар, кўзбўямачилик, мансабпарастларга сафимизда ўрин йўқ.

Партия ташкилотларининг бутун идеология соҳасидаги ишлари коммунизм қураётган меҳнат аҳлини юксак коммунистик идеаллар руҳида тарбиялашга хизмат қилсин, халқ оммасининг ижодий ташаббусини етти йилликнинг учинчи йили топшириқларини муддатидан илгари бажаришга сафарбар этсин.

Н. С. ХРУШЧЕВ ГЕРМАНИЯ ФЕДЕРАТИВ РЕСПУБЛИКАСИНИНГ СССРДАГИ ЭЛЧИСИ Г. КРОЛЛНИ ҚАБУЛ ҚИЛДИ

СССР Министрлар Советининг Раиси Н. С. Хрушчев 24 апрелда Сочи шаҳри районида Германия Федератив Республикасининг СССРдаги элчиси Г. Кроллни унинг илтимосига кўра қабул қилди ва у билан суҳбатлашди.

Суҳбат вақтида СССР Ташқи ишлар министрлиги коллегиясининг аъзоси И. И. Ильичев ҳозир бўлди.

Суҳбатдан кейин Н. С. Хрушчев Г. Кроллни зиёфатга таклиф этди. Зиёфат дўстона вазиятда ўтди. Зиёфатда СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари А. И. Микоян иштирок этди.

ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР САНОАТИ ТЎРТ ОЙЛИК ПЛАННИ БАЖАРДИ

Тошкент область ва Тошкент шаҳридаги саноат корхоналарининг коллективлари КПСС XXII съезди шарафига олинган социалистик мажбуриятларни бажара бориб ва меҳнаткашларнинг халқаро бирдамлик куни — 1 Май байрамини муносиб совғалар билан кутиб олиш учун бошланган умумхалқ ҳаракатига қўшилиб, тўрт ойлик ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш планини муддатидан илгари — 25 апрелда тўла бажардилар.

Кўпгина саноат корхоналарининг коллективлари катта ютуқларни қўлга киритишди. Кўмир қазиб чиқариш, пўлат, электр қуввати, ип газламалар, пойафзал ва бошқа бир қанча маҳсулотлар ишлаб чиқариш бўйича белгиланган топшириқ муддатидан илгари адо этилди.

Ой охиригача планга қўшимча равишда яна ўнларча миллион сўмлик турли хил маҳсулотлар ишлаб чиқарилади.

СССР САНОАТИ БИРИНЧИ КВАРТАЛДА

ДАВЛАТ ПЛАНИ МУВАФФАҚИЯТЛИ БАЖАРИЛДИ

МОСКВА, 24 апрель. (ТАСС). СССР саноати ходимлари КПСС XXII съездини муносиб кутиб олишга тайёргарлик кўриб, 1961 йил биринчи квартали планини муваффақиятли бажардилар. СССР Министрлар Совети ҳузуридаги Марказий статистика бошқармасининг ахборотида айтилишича, СССР саноати 1961 йил биринчи кварталида ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш планини 102,5 процент бажарди. Маҳсулот ишлаб чиқариш ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан қарийб 9 процент кўпайди.

Барча иттифоқчи республикаларнинг саноати ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш бўйича ва маҳсулотнинг энг муҳим турларидан кўпчилиги бўйича квартал планини бажарди. Шу билан бирга Мурманск, Курск, Белгород, Тюмень, Винница, Черкасси, Полтава халқ хўжалиги кенгашларидан ташқари ҳамма халқ хўжалиги кенгашлари квартал планини тўла ва ошириб бажардилар.

Шу йилнинг биринчи кварталида пўлат, прокат, пўлат трубалар ишлаб чиқариш, темир-руда, нефть, тош кўмир чиқариш, алюминий, мис, қўрғошин-рух, қалайи, симоб, кобальт, молибден маҳсулоти, магний ва магний қотишмалари, титан, электр энергияси, бензин, дизель ёқилғиси, ёқилғи мазути, кальцийли ва каустик сода, минерал ўғитлар, олтингугурт кислотаси, синтетик аммиак, синтетик смолалар ва пластик массалар, сунъий ва синтетик толалар, автомобиль покришкалари, автомобиллар, тракторлар, трактор сеялкалари, трактор косилкалари, қоғоз, цемент, йиғма темир бетон конструкциялар ва деталлар, шифер, дераза ойнаси, жун газлама, зиғирпоя толасидан тўқилган газлама ва шойи-газлама, чарм пойафзал, мебель, сут маҳсулотлари, консервалар ишлаб чиқариш, балиқ овлаш ва маҳсулотнинг бошқа кўпгина турларини ишлаб чиқариш плани тўла ва ошириб бажарилди.

1960 йилнинг биринчи кварталидагига нисбатан 900 минг тоннадан ҳам кўпроқ чўян, қарийб 1,3 миллион тонча кўпроқ пўлат, бир миллион тоннадан ҳам кўпроқ прокат, 4,6 миллион тонна кўпроқ нефть, 3,4 миллиард кубометр кўпроқ газ, 6 миллиард киловатт-соат кўпроқ электр энергияси (район электростанциялари ва блокстанциялар томонидан), 1,3 миллион тонна кўпроқ цемент, 2 миллион кубометр кўпроқ йиғма темир бетон конструкциялар ва деталлар ишлаб чиқарилди. Синтетик смолалар ва пластик массалар ишлаб чиқариш 24 процент кўпайди. Жун газлама ва шойи газлама, чарм пойафзал, мебель, мол ёғи, сут маҳсулотлари, консервалар ва бошқа халқ истеъмоли товарлари ҳам 1960 йил 1 кварталидагига нисбатан кўпроқ ишлаб чиқарилди. Балиқ овлаш анча кўпайди.

1961 йил 1 кварталида саноатда меҳнат унумдорлигини ошириш плани бажарилди. Саноатдаги ишчи ва хизматчиларнинг иш куни қисқартирилгани ҳолда меҳнат унумдорлиги ўтган йилнинг биринчи кварталидагига нисбатан 3 процент ошди. Иш куни қисқартирилганини ҳисобга олганда бир соатлик меҳнат унумдорлиги 1 кварталда қарийб 12 процент ўсди.

ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ НОВАТОРЛАРИ КЕНГАШИНИНГ АЪЗОЛАРИ МАСЛАҲАТ БЕРАДИЛАР

Қатқалоқни йўқотинг!

Янгийўл район қишлоқ хўжалиги новаторлари кенгашининг навбатдаги йиғилиши бўлиб ўтди. Кенгаш аъзолари район колхозларида чигит экишнинг бориши ва уни бир текис ундириб олиб, барча майдонда мўл ҳосил етиштириш масалаларини муҳокама қилдилар. Ҳозирги кунда амалга оширилиши лозим бўлган зарур тадбирлар тўғрисида маслаҳатлашдилар. Жумладан қатқалоқни йўқотиш мўл ҳосил етиштиришни таъминлашда ҳал қилувчи аҳамиятга эга эканлигини таъкидладилар ва шу мақсадда шошилинч варақа чиқарилди.

— **Районимиз колхозларида,**— дейилади варақада,— **асосий пахта майдонларига чигит экиб бўлинди. Кўпгина пайкалларда чигит униб чиқа бошлади. Лекин бу билан хотиржамланиш ярамайди. ҚАТҚАЛОҚ ЧИГИТНИНГ УНИБ ЧИҚИШИНИ КЕЧИКТИРМОҚДА. ҚАТҚАЛОҚНИ ЮМШАТИШ ТАДБИРИ АМАЛГА ОШИРИЛМАЁТГАН ЖОЙЛАРДА ЧИГИТ ЕРДА УЗОҚ ТУРИБ ҚОЛГАНЛИГИ НАТИЖАСИДА ЧИРИЙ БОШЛАДИ. Бунга асло йўл қўймаслик учун чигитнинг униб чиққан ва чиқмаганлигига қарамай қатқалоққа қарши кескин курашиш керак. Бу тадбир** *УРУҒЛИКНИНГ ТЕЗРОҚ УНИБ ЧИҚИШИНИ ТАЪМИНЛАЙДИ ВА ҒЎЗАНИНГ ЯХШИ РИВОЖЛАНИШИГА ИМКОН БЕРАДИ.*

Пахтакор ўртоқ! Шуни унутмангки, агар қатқалоқ ўз вақтида йўқотилса **15 ИЮНГАЧА** ҳар туп ғўзада етиштирилган ҳосил шохларининг сони **6,1, 1 АВГУСТГАЧА** ҳар бир туп ғўзада етиштирилган кўсак ва ҳосил тугунчаларининг сони **8,0 ГАЧА ЕТАДИ.** Шунингдек, етиштирилган ҳосил **100 ПРОЦЕНТ БЎЛАДИ.** Агар қатқалоқни йўқотиш **3 КУН** кечиктирилган тақдирда **15 ИЮНГАЧА** ҳар бир туп ғўзада етиштирилган ҳосил шохлари **4,5, 1 АВГУСТГАЧА** ҳар туп ғўзада ҳосил бўлган кўсак ва мева тугунчаларининг сони **4,7 танигина ташкил этади.** Етиштирилган ҳосил **эса 90 ПРОЦЕНТ БЎЛАДИ.** Агар қатқалоқни йўқотиш муддати **6 КУН** кечиктирилганида эса **15 ИЮНГАЧА** ҳар туп ғўзада етиштирилган ҳосил шохларининг сони **3,7 ГА, 1 АВГУСТГАЧА** ҳар туп ғўзада етиштирилган кўсак ва мева тугунчаларининг сони **3,8 та бўлиб, камайиб кетади.** Етиштирилган ҳосил эса **73 ПРОЦЕНТ**ни ташкил этади.

Кўрдингизми, қатқалоқни йўқотиш муддатларининг ғўза ривожланиши ва ҳосил тўплашига таъсири қанчалик катта.

Қатқалоқнинг олдини олиш ва унга қарши ўз вақтида курашиш — пахтадан мўл ҳосил етиштиришнинг муҳим омилидир.

ҲАММА КУЧ ҚАТҚАЛОҚНИ ЙЎҚОТИШ УЧУН КУРАШГА!

Янгийўл районидаги Хрушчев номли колхоз аъзолари бу йил 1500 гектар ернинг ҳар гектаридан 38 центнердан ҳосил олиш мақсадида экишни тез ва сифатли ўтказмоқдалар. Бу йил барча майдонга пахтанинг тезпишар «4727» нави экилмоқда. Суратда: колхозда чигит экиш пайти.

Қ. Розиқов фотоси, (ЎзТАГ фотохроникаси).

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ВА ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИДА

Паррандачиликни ривожлантириш керак

Ўзбекистон КП Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети қайд қиладиларки, республикада парранда гўшти ва тухум аҳолининг бу маҳсулотларга, бўлган ва ўсиб бораётган талаби даражасидан анча кам етиштирилмоқда.

Кўпгина колхоз ва совхозлар паррандачиликни тез ривожлантириш, парранда гўшти ва тухум етиштиришни кескин равишда кўпайтириш учун мавжуд бўлган жуда катта имкониятлардан фойдаланишга етарли эътибор бермаётирлар, чорвачиликнинг тез ривожланадиган ва сердаромад бу соҳасига кам аҳамият бермоқдалар.

Ўтган йили ҳамма областларда ва Қорақалпоғистон АССРда паррандачиликни ривожлантириш ва тухум етиштириш планлари бажарилмай қолди Тухум қиладиган паррандалар жуда кам. Колхозларда ҳар бир товуқдан 58 тадан, совхозларда эса 78 тадан тухум олинди, холос.

Озуқага бой кўллар, шунингдек яйловлар етарли эканлигига қарамай, кўпгина колхозларда ғоз ва курка кўпайтирилмаётир.

Ўтган йили хўжалик-репродукторларнинг фермаларида ғоз ва куркалар сони камайиб кетди. Ҳолбуки, бу хўжалик-репродукторлар паррандачиликни ривожлантиришда бошқа хўжаликларга яқиндан ёрдам беришга даъват этилгандирлар. Хоразм ва Самарқанд областларининг колхозларида ўрдаклар сони 30 процентдан кўпроқ камайди. Сурхондарё ва Самарқанд областларининг колхозларида курка икки баравардан кўпроқ камайиб кетди.

Анчагина колхоз ва совхозларда паррандачилик фермалари жуда кичик — ҳар бир колхозда ўрта ҳисобда 1300 тадан ва совхозларда 4100 тадан. Андижон областининг колхозларида фақат 480 тадан, совхозларда эса 870 тадан парранда бор, холос.

Кўпгина фермаларда мода паррандалар жуда оз. Масалан, Қорақалпоғистон АССР, Хоразм, Сурхондарё ва Бухоро областларидаги колхозларда ҳамма паррандаларнинг 35—50 проценти хўроздан иборатдир. Кўпгина фермаларда парранда боқиш ва асраш, уларни ҳисобга олиш яхши йўлга қўйилган эмас. Парранда маҳсулотларининг таннархи жуда баланд.

Тошкент, Фарғона, Самарқанд ва Бухоро область партия комитетлари, область ижроия комитетлари, республика қишлоқ хўжалик министрлиги Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг паррандачилик фабрикалари қуриш тўғрисидаги қарорини бажармадилар.

Совхозларда паррандачиликни ихтисослаштириш ва колхозлараро йирик паррандачилик фермалари ташкил қилиш суст бормоқда.

Кўпгина хўжаликлар паррандачилик биноларини жуда секинлик билан қурмоқдалар. Паррандачиликдаги сермеҳнат ишларни механизациялаштириш ҳақида қайғирмаётирлар, ферма қошидаги участкаларда дон етиштиришни кўпайтириш учун мавжуд имкониятлардан фойдаланмаётирлар.

Республика инкубатория-паррандачилик станцияларида жиддий камчиликларга йўл қўйилмоқда. Айрим станцияларда (Каттақўрғон, Шўрчи, Нукус станцияларида) инкубаторияларда жўжа очириш режими бузилмоқда. жўжалар жуда кам олинмоқда ва уларни тўла сақлаб қолиш учун курашилмаётир. 1 апрелгача инкубаторияларга 4,2 миллион дона тухум қўйилди, бу планнинг атиги 38,3 процентини ташкил этади. Ҳолбуки, ўтган йил шу вақтда инкубаторияларга тухум қўйиш плани 54 процент бажарилган эди.

Кўпгина хўжаликлар инкубатория-паррандачилик станцияларида очирилган жўжаларни қабул қилиб олишга тайёр эмас. шунинг учун ҳам станцияларда жўжалар кўп тўпланиб қолиб, уларни сақлаш қийинлашмоқда.

Область партия комитетлари, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети ва область ижроия комитетлари станциялар ишлари устидан етарли контроль қилмаётирлар, жўжаларни колхоз ва совхозларга ўз вақтида тарқатиш тадбирларини кўрмаётирлар.

Ўзбекбирлашув хўжаликларида паррандачиликни ривожлантириш ишлари сусайтириб юборилган, сувда сузадиган паррандалар сонини кўпайтириш учун мавжуд имкониятлардан фойдаланилмаётир, паррандалар кўплаб нобуд қилинмоқда.

Ўзбекистон КП Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети республика Қишлоқ хўжалик министрлиги, совхозлар Бош бошқармаси, область партия комитетлари, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети. область ижроия комитетлари зиммасига КПСС Марказий Комитети январь Пленуми қарорларини бажариш юзасидан ишлаб чиқилган тадбирларга асосан паррандачиликни тез ривожлантириш ишларини кучайтириб юбориш, тухум ва парранда гўшти етиштиришни кескин кўпайтириш вазифасини юкладилар. Қуйидагиларни амалга ошириш таклиф этилди:

республика совхозларида паррандачиликни ихтисослаштиришни бир ой муддат ичида тугаллаш ва колхозлараро йирик паррандачилик фермалари ташкил этиш тадбирларини ишлаб чиқиш. бунда республикадаги ғаллакор хўжаликларда паррандачиликни ҳар тарафлама ривожлантиришга алоҳида эътибор бериш;

колхозлараро фермалар ҳақида низом ишлаб чиқиш ва уни бундай фермалари бўлган колхозларга етказиш;

Бухоро областидаги «Рометон» совхозида 25000 парранда, 2000 мода ўрдак боқиладиган ферма ташкил қилиш ва ҳар йили 120 минг жўжани ва 40 минг ўрдакчани гўшт учун боқиб ўстириш;

сув ҳовузлари ва паррандачиликни ривожлантириш учун шароитга эга бўлган колхоз ҳамда совхозларда бир ой муддат ичида ўрдак боқишни йўлга қўйиш;

ғаллакор совхозларда ва баҳорикор ерлардаги хўжаликларда куркани кўпайтириш тадбирларини ишлаб чиқиш;

колхозлараро паррандачилик фермаларини ва совхозлардаги ихтисослаштирилган йирик паррандачилик фермаларини лойиҳалар, қурилиш материаллари билан таъминлаш, капитал қурилишларни ҳар йили маблағ билан таъминлашни кўзда тутиш, бу хўжаликларда паррандачилик биноларини фақат типовой лойиҳалар бўйича қуриш;

1961 йилда паррандачилик фермалари бўлган ҳар бир колхозда наслдор паррандаларни кўпайтириш ва янгилаб туриш учун жўжа боқиладиган махсус группалар ташкил этиш. Бу группалар паррандаларни жўжалар ҳисобига кўпайтирабориш имконини берадиган ҳажмда бўлиши лозим:

Каттақўрғон, Шаҳрисабз, Урганч ва Нукус инкубатория-паррандачилик станцияларининг ҳар бирида 5 мингтадан наслдор жўжа очирилсин. Улар рус оқ товуғи зотли ва умум фойдаланадиган наслли товуқларни кўпайтирадиган намуна-тажриба хўжаликлари ҳисоблансин, Урганч станциясида эса пекин зотидан бўлган наслдор ўрдак етиштирилсин. Бу хўжаликлар учун парранда боқадиган ерлар ажратилсин ва 1962 йилдан бошлаб паррандачилик объектлари қурилишини кенгайтириш учун маблағ ажратиш кўзда тутилсин;

маҳаллий куркаларнинг маҳсулдорлигини ошириш учун 1961 йилда Фориш районидаги «Коммунизм» совхозида 5 мингта, Ғаллаорол районидаги «Бахмал», Зомин районидаги «Ударник» совхозларида 3 мингтадан наслдор куркаси бўлган фермалар ташкил этилсин, шунингдек чорвачилик институтининг эксперименталь базасида, Ғаллаорол районидаги «Санзар»да 5 мингта мода курка боқиладиган ферма ташкил қилинсин. Зотли паррандаларнинг тухумлари паррандачилик фабрикаларга ва инкубатория-паррандачилик станцияларига жўжа очириш учун топширилсин. Колхоз ва совхозлар курканинг наслдор жўжалари билан таъминлансин;

Ўзбекистон КП Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети «Узсельхозтехника» бирлашмаси зиммасига 1 июльгача қуйидагилар учун типовой бош планни тайёрлаш вазифасини юкладилар:

колхозлараро паррандачилик фермалари учун тухум берадиган 15-25 минг товуқ боқишга, 60 ва 120 минг жўжа ўстиришга мўлжаллаб, 2 мингта мода ўрдак боқишга ва 40 мингта ўрдак жўжани гўшт учун етиштиришга мўлжаллаб, 2 мингта мода курка боқишга ва 30 мингта курка жўжасини гўштга боқишга мўлжаллаб бош план тузиш;

совхозлардаги ихтисослаштирилган фермаларда тухум берадиган 25 ва 50 мингта товуқ, 120 ва 240 минг жўжа боқиш учун, 3 ва 5 мингта мода ўрдак боқиш, 40 ва 70 минг курка жўжасини гўштга ўстириш учун мўлжалланган бош план тузиш;

Республика «Госстрой»ига бир ой муддат ичида «Узсельхозтехника» томонидан тақдим этилган колхозлараро фермаларнинг ва ихтисослаштирилган совхозлар паррандачилик фермаларининг бош планларини тасдиқлаш вазифаси юклатилди.

Республика Қишлоқ хўжалик министрлигига, совхозлар Бош бошқармасига ва Ўзбекистон чорвачилик илмий-текшириш институтига Мирзачўлдаги паррандачилик совхозига наслчилик ишларини яхшилашда ёрдам бериш вазифаси топширилди

Ўзбекистон КП Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети 1961 йилда Тошкент паррандачилик фабрикаси қурилишини тугаллашни зарур деб топдилар. 1961 йилда 844,86 минг сўм ҳажмида капитал маблағ ажратиш, шундан 745,73 минг сўмини қурилиш-монтаж ишларига сарфлаш белгиланди. Совхозлар Бош бошқармасига 1961 йил учун ажратилган маблағдан 577,39 минг сўмини фабрика қурилиши учун бериш, шу жумладан 487,87 минг сўмини қурилиш ишларига сарфлаш ва 139,7 минг сўмлик қурилиш объектларини хўжалик ҳисобига бажариш вазифаси юклатилди, хўжалик ҳисобига қилинадиган қурилишларга сарфланадиган маблағнинг 111,87 минг сўми қурилиш-монтаж ишларига сарф қилинади. Қурилиш министрлигига 1961 йилда паррандачилик фермасида 376 минг сўмлик, шу жумладан қўшимча топшириққа мувофиқ 244 минг сўмлик ҳажмида қурилиш-монтаж ишларини бажариш вазифаси топширилди.

Фабрика қурилишини тезлаштириш, ишлаб чиқариш объектларини жойлаштириш ва паррандаларни озуқа билан таъминлаш мақсадида Қишлоқ хўжалик министрлиги ва Тошкент область ижроия комитети зиммасига Тошкент қишлоқ хўжалик институтининг жойланишига қараб бу институтга қарашли ўқув-тажриба хўжалигининг ҳамма ерини бинолари ҳамда иншоотлари билан фабрикага бериш вазифаси юклатилди.

Республика Госпланига қурилиш министрлиги учун материал ва меҳнат лимити ажратиш вазифаси топширилди. Бундан ташқари, Госпланга Тошкент паррандачилик фабрикаси қурилишини тамомлаш учун қўшимча маблағ ажратишни кўзда тутиш, республикадаги паррандачилик фабрикалари учун бортли 12 та автомашина ажратиш, паррандачилик фабрикаларига бериш учун металлдан қилинган 10 минг квадрат метр ҳажмида сим тўр ажратиш имкониятини қидириб топиш вазифаси ҳам юклатилди. Паррандачилик фермаларини механизациялаш учун хўжаликларни жиҳозлар билан таъминлаш юзасидан Госплан Халқ хўжалиги кенгаши билан биргаликда таклифлар ишлаб чиқиши керак.

Совхозлар Бош бошқармасига паррандачилик фермаларини механизациялаш учун зарур бўлган машиналар рўйхатини тақдим этиш вазифаси топширилди.

«Узглавсельстрой»га 1 июнга қадар Самарқанд паррандачилик фабрикаси қурилиши учун лойиҳа топшириқлари тузиш ва типовой лойиҳаларни уйғунлаштиришни тамомлаш вазифаси юклатилди.

«Узбекэнерго» зиммасига республикадаги паррандачилик фабрикаларига ва инкубатория-паррандачилик станцияларига электр қуввати берабошлаш вазифаси қўйилди.

Ўзбекистон КП Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети область партия комитетларига, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советига, область ижроия комитетларига, совхозлар Бош бошқармасига паррандачиликнинг озуқа базасини мустаҳкамлаш, бунинг учун йирик паррандачилик фермалари қошида участкалар ташкил қилиш ва унда маккажўхори ҳамда озуқа бўладиган бошқа экинлар етиштириш чораларини кўришни топширдилар.

«Ўзбекбирлашув»нинг Бухоро область матлубот союзи, Қорақалпоғистон матлубот жамияти, шунингдек бошқа областлардаги матлубот союзлари хўжаликларида паррандачиликни ривожлантириш юзасидан ишлаб чиққан тадбирлари маъқулланди, бу тадбирларда гўшт учун 1 миллион ўрдак боқиб ўстириш, 2 минг тонна ўрдак гўшти, 2,7 миллион дона ўрдак тухуми етиштириш, инкубаторияларга 2,2 миллион дона тухум қўйиш ва сотиш учун 554 мингта тухум етиштириш кўзда тутилади.

«Ўзбекбирлашув»га, область партия комитетларига, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советига, Бухоро область партия комитети ва область ижроия комитетига матлубот кооперацияларининг хўжаликларида паррандачиликни ривожлантириш юзасидан қилинаётган ишларини яхшилаш вазифаси юклатилди.

Қишлоқ хўжалик министрлиги, совхозлар Бош бошқармаси, область партия комитетлари, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети ва область ижроия комитетлари зиммасига қуйидаги вазифалар топширилди:

Инкубатория-паррандачилик станцияларининг ишларини яхшилаш чораларини кўриш, хўжаликларни инкубатория-паррандачилик станцияларида очирилган жўжаларни ўз вақтида қабул қилиб олишга тайёрлашни таъминлаш, станцияларда жўжаларнинг тўпланиб қолишига ва нобуд бўлишига йўл қўймаслик;

колхоз ва совхозларнинг паррандачилик фермаларида зооветеринария хизматини яхши йўлга қўйиш;

йил бўйи жўжа очириш юзасидан зарур тадбирларни ишлаб чиқиш ва амалга ошириш, паррандаларни гўшт учун алоҳида боқиб ўстириш.

Ўзбекистон КП Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети республика Қишлоқ хўжалик министрлиги, область партия комитетлари, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, область ижроия комитетлари зиммасига илғор хўжаликларда парранда боқадиган кадрлар тайёрлаш юзасидан мунтазам равишда курслар ва семинарлар ташкил қилиш, шунингдек колхозчилар ва совхоз ишчиларининг жамоат паррандачилигини ривожлантиришдан моддий манфаатдорлигини ошириш юзасидан тавсиялар ишлаб чиқишни юклади. Шунингдек энг яхши парранда боқувчилар ва паррандачилик хўжаликларининг тажрибасини кенг пропаганда қилиш ҳамда паррандачилар орасида паррандачиликни янада ривожлантириш ва маҳсулотни кўп етиштириш учун мусобақани кучайтириш таклиф қилинди.

ОДАМНИНГ КОСМИК ФАЗОГА БИРИНЧИ УЧИШИ

„Восток" йўлдош-кемасини учишга тайёрлаш ва унинг учиши ҳақида баъзи тафсилотлар

МОСКВА. 24 апрель. (ТАСС). 1961 йил 12 апрелда тарихда биринчи марта Совет Иттифоқида одам космик фазога парвоз қилди. Бортида СССР космонавт учувчиси ўртоқ Ю. А. Гагарин бўлган «Восток» йўлдош космик кемаси Ер Йўлдош орбитасига чиқарилди. Учувчи ракетанинг сўнгги босқичини ҳисобламаганда, йўлдош кеманинг вазни 4.725 килограммдир. Барча ўлчовларни ишлаб чиқиш асосида олинган аниқ маълумотларга қараганда, орбита перигейи баландлиги 181 километрга, апогейи баландлиги 327 километрга баравар бўлиб, орбитанинг оғиши 64 градус 57 минутдир.

Йўлдош кема орбита бўйлаб парвоз қилиб, мамлакатимизнинг олдиндан белгилаб қўйилган районига эсон-омон қўнди.

Совет кишисининг космосга биринчи парвози инсоннинг космик фазога бевосита чиқиш даврини очиб беради ва цивилизация тарихида энг катта воқеаларнинг биридир.

Бир қанча амалий масалаларни ҳал этмоқ учун космик аппаратлардан жуда яқин келгусида фойдаланиш мумкин бўлади. Об-ҳаво ва музларни разведка қилиш хизмати, телевидение ва радиоэшиттиришни ретрансляция қилиш, Ер атмосферасининг ташқарасида жуда кенг миқёсда илмий тадқиқот ўтказиш шу йўлдаги биринчи қадамлардир, холос. Шундан кейин, одам Ойга ва Қуёш системасидаги бошқа планеталарга парвоз қилади, одамлар турадиган планеталараро станциялар вужудга келтирилади, инсон космосдаги ҳаётни аста-секин ўзлаштира бошлайди. Узоқ келгусида эса, ҳозирча хаёл бўлиб кўринган имконият — бошқа дунёлар билан алоқа ўрнатиш имконияти вужудга келади.

Одамнинг биринчи учишининг мумкин бўлган вариантларини қараб чиқиш вақтида уни йўлдош космик кемада парвоз қилдириш мақсадга мувофиқ деб топилди, чунки бундай учиш одамнинг космосга чиқиши учун бевосита йўл очиб беради.

Ракетада баллистик траектория бўйлаб учиш аслида космосга учиш бўлмай, асосан сенсация мақсадларини кўзда тутганлиги сабабли бундай учиш рад этилди. Шу сабабли, совет олимлари ва конструкторларининг ўз куч-ғайратларини энг бошданоқ катта ҳажм ва оғирликдаги сунъий йўлдошлар ҳамда космик кемаларни вужудга келтиришга қаратганликлари тасодифий бир ҳол эмас. СССРда космик учишларни ривожлантиришнинг принципиал йўли шундан иборат эди.

Зўр ғайрат билан қилинган катта иш натижасида «Восток» космик кемаси вужудга келтирилди.

1961 йил март ойида сўнгги марта текшириб кўриш мақсадида бундай кема икки бор учирилди. Бу учиришлар вақтида учувчининг креслосида манекен жойлаштирилган эди. Бундан ташқари, кабинада тажриба қилиб кўриладиган жониворлар — Чернушка ва Звездочка номли итлар ҳам бор эди.

Бортида космонавт бўлган кемани биринчи марта учириш учун қандай программа мўлжалланган бўлса, бу учишлар ҳам худди ана шу программага мувофиқ амалга оширилди. Ҳар иккала учиш белгиланган программага тамомила мувофиқ ўтди ва кема конструкцияси ҳамда кемадаги барча системаларнинг ғоят мустаҳкам эканлигини тасдиқлади.

«Восток» йўлдош кемасининг олдиндан пухта созлаб қўйилганлиги космонавт билан биринчи учиришдаёқ тўла муваффақият қозонишни таъминлади. Ана шу учиш 1961 йил 12 апрелда амалга оширилди.

Йўлдош кема икки асосий қисмдан — учувчи кабинасидан ва аппаратларни ҳамда тормозни ҳаракатга келтирадиган установкаларни қўйиш учун мўлжалланган жойдан иборат.

Аппаратнинг иши автоматик усулда — бортдаги программ асбоблар ёрдами билан, зарурат бўлган тақдирда эса, космонавт-учувчи томонидан бошқарилади. Одамнинг космосга биринчи учиш программаси Ер атрофини бир марта айланиб чиқишга мўлжалланган бўлса ҳам, йўлдош кеманинг конструкцияси ва ундаги асбоблар узоқроқ вақт учиш имконини беради.

Ичида космонавт бўлган кабина Ерга қўниш олдидан белгилаб қўйилган баландликда Ерга қўниш системаси ишга туширилади ва шундай қилиб, учувчи кабинаси Ерга аста-секин туширилади.

Тормозни ҳаракатга келтирадиган установка ишга туширилган пайтдан бошлаб кема Ерга қўнгунча, қарийб 8 минг километр масофани учиб ўтади. Ерга тушиш участкасида учиш давомати тахминан 30 минутни ташкил этади.

Кабинада уч иллюминатор ва тез очиладиган икки люк бор. Иллюминаторлар иссиққа чидамли шишалар билан таъминланган бўлиб, космонавтнинг бутун учиш давомида кузатиб туриши учун имконият яратиб беради.

Космонавт йўлдош кемада катапульта қилинадиган креслода ўтиради. Бу кресло, зарурат бўлган тақдирда, космонавтнинг аппаратни ташлаб чиқиб кетишига ёрдам бера олади.

Космонавт учувчи биринчи учишда ҳимоя скафандрини кийиб олган эди. Бу кийим учиш вақтида кабинанинг герметизацияси бузилган тақдирда ҳам космонавтнинг ҳаётини ва ишлаш қобилиятини сақлашни таъмин этади.

Йўлдош кемадаги учувчи кабинаси самолётдаги учувчи кабинасидан анча кенгроқдир.

Космонавт кема кабинасида Ерга қўна олади.

Бундай усул тўртинчи ва бешинчи совет йўлдош кемаларида синаб кўрилди. Бу кемаларнинг кабинасида тажриба қилиб кўриладиган жониворлар бор эди.

Космонавт ўтирган креслони кабинадан қарийб 7 километр баландликда катапульта қилиб тушириш ҳамда космонавтнинг шундан кейин парашютда ерга қўниш варианти ҳам кўзда тутилди. Бу вариант ҳам йўлдош кемалар учирилган вақтда синаб кўрилди.

Кондициялаштириш системаси учувчи кабинасида нормал босим бўлишини, углерод оксиди концентрацияси бир процентдан ошмаган ҳолда кислороднинг нормал концентрациясини, ҳароратнинг Цельсий бўйича 15—22 градус бўлишини ҳамда нисбий намликнинг 30—70 процент чамасида бўлишини сақлаб туради. Ҳаво составининг регенерацияси юқори активли кимёвий бирикмалардан фойдаланиш ҳисобига амалга оширилади.

Ҳароратни тартибга солиш хусусияти учувчи кабинасидан иссиқликни чиқариш учун суюқ хладоагентдан фойдаланишдан иборат.

Йўлдош кеманинг ҳолатини фазода белгилаш кема ўқларидан бирининг Қуёш томон ориентация йўли билан амалга оширилиб келди. Ориентация системаси Қуёшни автоматик суратда қидириб топишни, кеманинг тегишли бурилишини ҳамда унинг жуда аниқ қилиб белгиланган тегишли ҳолатда туришини таъминлайди.

Йўлдош кемадаги телевидение системаси космонавтнинг аҳволини визуал контроль қилиб туриш имконини беради. Телевидение камсраларининг бири учувчининг чеҳрасини, иккинчиси эса, уни ён томондан тасвирлайди.

Радио алоқасининг ультра қисқа тўлқинли каналидан 1.500—2.000 километргача бўлган масофада Ердаги пунктлар билан алоқа қилиб туриш учун фойдаланилади. Шундай қилиб, СССР территориясидаги пунктлар билан орбитанинг кўпчилик қисмида алоқа қилиб туришни таъминлаш мумкин эканлигини тажриба кўрсатди.

Космонавт кабинасидаги приборлар орасида глобус ҳам бор эди. Бу глобуснинг айланиши кеманинг орбита бўйлаб қиладиган ҳаракати билан синхронизациялаштирилган. Глобус космонавтга кема учиб бораётган жойларни аниқлаш имконини беради.

Дастлабки совет йўлдош кемалари ўзларидаги аппарат ва ускуналарнинг ишлаши ғоят ишончли эканликларини тасдиқлаган бўлсалар ҳам, «Восток» кемасида ҳар қандай тасодифий ҳолларга йўл қўймайдиган ҳамда унда инсоннинг учиш хавфсизлигини таъминлайдиган қўшимча тадбирлар кўрилган эди.

Масалан, кемани қўл билан бошқариш тўғри келганида унинг ориентацияси учун космонавт оптик ориентатор ёрдамида кеманинг Ерга нисбатан ҳолатини аниқлай олади, шунингдек белгиланган вақтда тормоз двигатели ишлай бошлаганида, унинг қаерга тушишини глобус ёрдамида олдиндан аниқлай олади.

Кеманинг тузилиши тормозни ҳаракатга келтирувчи двигатель установкаси ишламай қолган тақдирда ҳам уни атмосферада табиий равишда тормозлаш йўли билан кемани Ерга тушириш имконини беради:

Озиқ-овқат, сув, регенерация моддаларининг запаслари ва электр қуввати билан таъминлаш манбаининг ҳажми ўн суткагача учиб юришга мўлжалланган.

Кеманинг юзаси узоқ вақт иситилиб келган тақдирда унинг кабинасидаги температуранинг белгиланган даражадан ошиб кетишининг олдини оладиган тадбирлар кўзда тутилган.

Инсоннинг космик фазога учишининг медицина-биология масалаларини ҳал қилиш мақсадида Ердаги лабораториялар шароитида тадқиқотлар ўтказилди, сўнгра 1951 йилдан бошлаб, жониворларни ракеталарда 450 километр баландликкача учириб, неча ўнлаб тажриба ўтказилди.

Кейинчалик биология тажрибаларини ўтказиш мақсадида Ернинг сунъий йўлдошлари ва дастлабки совет йўлдош кемаларидан фойдаланилди. Жумладан, космик радиациясининг биологик таъсирини мумкин қадар пухтароқ тадқиқ қилиш муҳим деб топилди. Ердаги органик оламнинг хилма-хил намояндаларидан ана шу мақсадларда фойдаланиш космик учиш шароитининг организмнинг энг хилма-хил процесслари ва функцияларига таъсирини айниқса тўла ва батафсил ўрганиш имконини берди.

Ана шу тажрибалар натижасида йўлдош кемаларда Ер теварагидаги радиация поясларидан анча паст бўлган орбита бўйлаб учиш жониворлар дунёсининг энг олий намояндалари учун ҳам хавфсиз эканлиги эътироф этилди. Мана шунга асосланиб, инсоннинг ўз соғлигига зарар етказилмаган ҳолда учиши мумкинлиги ҳақидаги хулосага келинди.

Ўз олдига қўйилган вазифанинг жуда катта масъулиятини англаган, космосга учишдек буюк жасоратга ўзининг бутун кучини ва билимини, балким ҳаётини ҳам бағишлашга онгли ва ихтиёрий равишда розилик берган инсонгина космосга биринчи бўлиб уча олиши мумкин, деган шарт космонавтни тайёрлашнинг энг муҳим принципи қилиб олинди.

Энг хилма-хил ёшдаги ва касбдаги минг-минглаб совет гражданлари космик фазога учишга истак билдирдилар. Учувчилар космонавт олдига қўйилган талабларга ҳаммадан кўра мос келишлари тушунарлидир. Улардан энг яхши тайёрланганлари пухта клиник ва психологик текширишлардан ўтказилди. Бунинг натижасида бир группа космонавтлар тузилиб, бу группа махсус таълим программасини бажаришга киришди.

Космонавтларни махсус ўргатиш программасига ракета ва космик техникаси, космик кема конструкцияси асосларини, астрономия, геофизиканинг махсус масалаларини, космик медицина асосларини ўрганиш киритилган эди.

Махсус машқлар ва синовлар комплекси самолетларда муаллақ ҳолати шароитида учиш, космик кема кабинаси макетида ва махсус тренажерда машқ қилиш, товушлар эшитилмайдиган қилиб махсус жиҳозланган камерада узоқ вақт туриш, центрифугада синаш, самолётлардан парашютларда сакраш тадбирлари киритилган эди.

Танлаб олинган космонавтларнинг ҳаммаси муаллақлик ҳолатига яхши бардош берганликлари аниқланди. Бундай ҳолатда суюқ, ярим суюқ ва қаттиқ озуқани нормал ейиш, хат ёзиш, радио алоқалар олиб бориш, ўқиш, шунингдек фазода визуал ориентировка қилиш сингари функцияларни бажариш мумкинлиги аниқланди.

Физиологик тадқиқотлар ва махсус психо-физиология методлари вазифаларни аниқ ва мукаммал бажариш қобилиятига эга бўлган, ғоят барқарор, нерв-эмоционал сферасига эга бўлган кишиларни аниқлаш имконини берди. Бўлажак космонавтлар физкультура билан мунтазам равишда шуғулланиб бордилар. Бу эса тезланиш ва янги муҳитдаги бошқа омиллар таъсирига организмнинг бардош беришини оширишга ёрдам этиши керак эди. Махсус машқлар программаси бажарилгандан кейин бўлажак космик учишга бевосита тайёргарлик кўриш ишлари бошлаб юборилди. Бу тайёргарлик ҳам махсус программага эга эди.

Инсоннинг жаҳонда биринчи марта космик фазога учишини амалга ошириш учун космонавтлар группасидан учувчи — майор Ю. А. Гагарин танлаб олинди. У, дунёда биринчи космонавт учувчи олдига қўйилган юксак ишончни тамомила оқлади.

1961 йил 12 апрель куни Москва вақти билан соат 9 дан 07 минут ўтганда «Восток» космик кемасига старт берилди.

Космик кема орбитага чиқарилган бутун участка давомида космонавт учувчи Ю. А. Гагарин учишга раҳбарлик қилган Ердаги марказ билан муттасил радиотелефон алоқасини амалга ошириб турди. Бу участкада космонавт ўзини жуда яхши ҳис қилди. У, юкланишдаги ўзгаришларни ва учирувчи ракета ажралиб кетиш босқичларининг пайтларини аниқ қайд қилиб борди. Кема кабинасидаги шовқин реактив самолёт кабинасидаги шовқиндан ошмади. Кема чиқарилган участкадаёқ Ю. А. Гагарин Ерни иллюминаторлар орқали кузатиб борди.

Орбита бўйлаб учиш вақтида бортдаги аппаратларнинг ишлашини ориентация қилишни ва кемани туширишни бошқариш автоматик равишда амалга оширилди.

Бироқ, зарур бўлиб қолган тақдирда космонавт ўз истаги ёки Ердан берилган команда бўйича кемани бошқаришни ўз қўлига олиши, кема учиб бораётган жойни аниқлай олиши ва уни танланган жойга тушириши мумкин эди.

Кема орбитага чиқарилганидан кейин муаллақлик ҳолати бошланди. Даставвал бу ҳолат космонавт учун ғайри-табиий бўлиб кўринди. Лекин у тез орада бу ҳолатга кўникиб қолди. Бутун муаллақли ҳолати даврида Ю. А. Гагарин ўзини яхши ҳис этгани ҳолда ўз вазифасини тўла бажариб борди.

Учиш топшириғи ва программасига мувофиқ, у кемадаги аппаратларнинг ишлашини кузатиб борди, Ер билан муттасил телефон ва телеграф радио алоқаси сақлаб турди, иллюминаторлар орқали ва оптик ориентаторда кузатиш ишларини олиб борди, Ерга ахборотлар бериб турди ва кузатиш маълумотларини борт дафтарига ва магнитофонга ёзиб борди, овқат еб, сув ичиб турди.

300 километргача баландликдан Ер юзаси яхши кўриниб турди. Қирғоқ линиялари, катта дарёлар, Ер юзасининг рельфи, ўрмонзорлар, булутлар ва булутлардан тушган соялар жуда яхши кўринар эди. Мамлакатимиз территорияси узра учиб бораётганда Ю. А. Гагарин колхоз далалари массивларини кузатиб борди.

Осмон қоп-қора эди. Ундаги юлдузлар ёрқинроқ бўлиб, Ердан кузатилишига қараганда аниқроқ кўринар эди.

Ернинг ёруғлик гардиши жуда чиройли зангори тусдадир. Горизонтдаги ранглар оч зангори рангдан зангори, кўк, бинафша ранглари орқали осмоннинг қора рангига айланади. Соядан чиқиш вақтида Ер горизонти ёнида оч жигарранг тус кўзга ташланар ва бу ранг сўнгра камалакнинг ҳамма рангларини касб этар эди.

Соат 9 дан 51 минут ўтганда кема ориентациясининг автоматик системаси ишга туширилди. Соядан чиққандан кейин автоматик система Қуёшни қидиришни ва кеманинг қуёшга ориентациясини амалга оширди.

Соат 9 дан 52 минут ўтганда космонавт Ю. А. Гагарин Горн буруни районидан учиб бораётиб, ўзини яхши ҳис қилаётганлиги ва бортдаги аппаратларни нормал ишлаб турганлиги ҳақидаги ахборотлардан бирини берди.

Соат 10 дан 15 минут ўтганда автоматик программ аппаратлардан бортдаги аппаратларга тормоз двигателини ишга туширишга тайёрлаш ҳақидаги командалар берилди. Шу пайтда кема Африка яқинида учиб борар ва Ю. А. Гагариндан учишнинг бориши ҳақидаги навбатдаги ахборот олинди.

Соат 10 дан 25 минут ўтганда тормоз двигатели ишга туширилиб, кема Ер йўлдоши арбитасидан тушиш троекториясига ўтди.

Соат 10 дан 35 минут ўтганда кема атмосферанинг зич қатламларига кира бошлади.

Бортида космонавт бўлган «Восток» йўлдош кемаси жаҳонда биринчи марта космосга парвоз қилиб, Москва вақти билан соат 10 дан 55 минут ўтганда белгиланган районга қўнди.

Космик учишдан қайтиб келгандан кейин космонавт учувчи Ю. А. Гагарин ўзини яхши ҳис этаяпти. Унинг саломатлигида бирор ўзгариш рўй берган эмас.

Совет космонавти Ю. А. Гагариннинг «Восток» йўлдош кемасида инсоният тарихида биринчи марта космик фазога учганлиги инсоннинг космосга учиши учун амалий имкониятлар борлиги ҳақида жуда катта илмий аҳамиятга эга бўлган хулосалар чиқариш имконини берди

Бу учиш инсон космик учиш, орбитага чиқариш ва Ер юзасига қайтиб келиш шароитига бардош бера олиши мумкинлигини кўрсатди. Бу учиш инсон муаллақлик ҳолати шароитида ишлаш қобилиятини, ҳаракатлар координациясини, аниқ фикр юритиш қобилиятини тўла сақлаб қола олишини кўрсатди.

Бу учиш космик кема конструкцияси ва ундаги асбоб-ускуналарнинг учиш вақтида ишлаши ҳақида ғоят қимматли маълумотлар берди. Конструкцияга асос қилиб олинган илмий ва техника хулосаларининг тўғри эканлиги тўла равишда тасдиқланди. Учирувчи ракетанинг ишончли бўлиши ва йўлдош кеманинг конструктив мукаммаллиги тасдиқланди.

Эндиликда биз инсоннинг космосга учишлари учун ҳамма воситаларга эгамиз.

Инсоннинг космисга қилган биринчи парвози инсоният тарихида янги космик даврини очиб беради.

Илгари афсонавий бўлиб кўринган лойиҳаларни практика тарзда амалга ошириш даври — Ердан ташқарида илмий станциялар — обсерваториялар вужудга келтириш, инсоннинг Ойга, Марсга, Венерага ва Қуёш системасининг бошқа планеталарига космик саёҳатлар қилиш даври келди.

Бу — инсониятнинг ҳаёт ва фаолият доирасини ниҳоят даражада кенгайтириш давридир, инсоннинг Қуёш теварагидаги космик фазони забт этиш давридир.

ЕТТИ ЙИЛЛИК ИЛҒОРЛАРИ

УСТОЗ ҲАМ ХУРСАНД

Юрий ПЧЕЛИНЦЕВ.

Алексей цех бошлиғининг олдидан чиқар экан, ҳозиргина икки ўртада бўлиб ўтган гапларни эслаб, ўйланиб қолди. Бир томондан у хурсанд, чунки Алексейни юқорироқ вазифага тайинлашаяпти. Лекин иккинчи томондан кўнглининг аллақаери ачишаётгандек эди. Нега деганда, шу бригада аъзолари билан биргаликда у кўп вақт ишлади, йигитларнинг ғайрати, шижоати туфайли бутун корхонада ном чиқарди. Мана энди улар билан хайрлашиб, бошқа ишга ўтиши керак.

— Ўрнингизга бригададаги бирорта жонкуярроқ йигитлардан тавсия этинг, — деган эди цех бошлиғи Алексейга. — Уларнинг ҳар бирида қандай лаёқати борлиги биздан кўра сизга аёнроқ.

Кимни тавсия этсам экан? Ана шу савол Алексейнинг миясига қаттиқ ўрнашиб олди. Шунда бригададаги ҳамма йигитлар унинг кўз олдидан бирма-бир ўта бошлади. Ҳар бирини ўзича чамалаб кўрди. Бири-биридан яхши, азаматларнинг. Лекин Юрий ўзининг чапдастлиги билан бошқалардан ажралиб туради. «Ёш бўлса ҳам бригадага бош бўладиганлардан». — Алексей шу қарорга келди.

Бригада бошлиғи Юрийга ўз фикрини айтганда у:

— Қандай бўларкин, эплай олармиканман? — деди иккиланиб.

— Хотиржам бўл, — далда берди Алексей, — ҳаммамиз ёрдам берамиз, бирор маслаҳатли иш чиқиб қолса, ҳеч тортинмай бемалол мурожаат қилавер. Энг муҳими—кишиларга ғамхўр бўл.

Алексей Уваров кетганидан кейин коммунистик меҳнат бригадаси деб ном чиқарган бу кичик, лекин аҳил коллективга Юрий Пчелинцев раҳбарлик қила бошлади. Ақл ёшда эмас, бошда деб жуда тўғри айтишган экан. Бригада кўрсаткичлари пасаймади, балки худди илгаригидек тинмай яхшилана борди. Смена топшириқлари доимо ортиғи билан бажарилди, брак кескин равишда камайди.

Лекин коммунизм разведкачилари бу билан чекланиб қолмадилар. Иқтисодий кўрсаткичларни тағин ҳам яхшилашга имкон берувчи янги-янги резервларни қидира бошладилар. Бригада бошлиғининг таклифи билан ҳамма бу ҳақда ўйлай бошлади. Кўп ўтмай, бригада аъзоларидан тайёрланаётган маҳсулот сифатини яхшилаш, унинг таннархини камайтириш ва меҳнат унумдорлигини оширишга қаратилган рационализаторлик таклифлари туша бошлади. Бунда бригада бошлиғи Юрийнинг ўзи ҳам орқада қолгани йўқ. У фрезер станогини такомиллаштирди. Бригада аъзолари ўзлари ишлаётган станокларни ўзлари ремонт қиладиган бўлдилар. Биргина ана шу тадбирнинг ўзи ўтган йили давлатнинг 14 минг сўм (эски пул ҳисобида) маблағини тежаб қолиш имконини берди. Слесарлардан А. Храмов ва В. Фомичевлар ҳам қимматли таклиф киритдилар.

Бригада аъзоларидан кўпчилиги ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда кечки ишчи-ёшлар мактабида ўқиб, ўз билимини оширмоқда. Бу эса уларга ишлаб чиқаришда жуда қўл келмоқда.

Тошкентдаги Октябрь революцияси номли тепловоз-вагон ремонт заводининг коллективи ўн ойлик планни партиямиз съезди очиладиган кунгача бажариш мажбуриятини олган. Корхонадаги бутун каттадан-кичикнинг фикри-ёди ана шу ваъданинг устидан шараф билан чиқишда. Шу мақсадда ҳамма зўр ғайрат кўрсатмоқда. Бунда 2-механика цехининг коллективи ҳаммага намуна бўлмоқда. Цех ишчилари коммунистик меҳнат коллективи деган шарафли номни олиш учун курашмоқдалар. Юрий Пчелинцев бошлиқ ном қозонган бригада аъзолари ана шу ҳаракатнинг олдинги сафларида боряптилар.

Яқинда Юрий ҳаётида жуда катта воқеа рўй берди. Ленин кунлари арафасида Юрийга катта ишонч билдиришиб, уни КПСС аъзолигига кандидатликка қабул қилишди. У бундан кейин ҳам ана шу юксак номга яраша меҳнат қилишга аҳд қилди. Юрийнинг муваффақиятларидан унинг устози Алексей Уваров жуда-жуда хурсанд. Нега ҳам хурсанд бўлмасин, нега ҳам севинмасин, ахир шогирди унинг ишончини оқлаяпти. Қани энди ҳамма шогирдлари худди Юрийдек бўлса! Устознинг нияти ана шу.

Д. КОЗЛОВ,
Ленин район партия комитетининг ходими.

Қардошларимиз ҳунар ўрганишди

Туркманистондаги кабель заводининг бир группа ишчилари бир ой давомида «Ташкенткабель» заводи коллективининг меҳмони бўлдилар. Қардош республикадан келган прессловчи, аппаратчилар, электриклар корхонадаги техника янгиликлари, илғор технология ва иш усуллари билан танишдилар.

«Ташкенткабель» заводининг ўз касбини пухта эгаллаган илғор ишчилари бир неча йил давомида тўплаган бой иш тажрибаларини ўртоқлашди. Мингалиева, Портнова, Фортуна ўртоқлар сингари ишлаб чиқариш илғорлари, юқори малакали ишчи Виктор Бондаренколар турли агрегатларни бошқаришни ўргатишди ҳамда бир қанча малакали агрегатчилар тайёрлашди. Туркманистондан келган Куренкова, Яблокова, Бурцева ва бошқа ўртоқлар аппаратчиликни пухта ўргандилар.

Меҳмонлар корхона коллективи билан хайрлашишар экан, ўз тажрибаларини ўргатганлари учун чин юракдан миннатдорчилик билдиришди.

— Сизларнинг тажрибаларингиз, — деди туркманистонлик барча меҳмонлар номидан Юлия Алексеевна Куренкова, — бизга жуда ҳам қўл келади. Бу ерда ўрганган илғор иш усуллари ва прогрессив технологияни заводимизда амалга оширамиз. Биз сиз, устозлар билан алоқамизни янада мустаҳкамлашга ҳаракат қиламиз.

Тошкент кабелчилари Туркманистон кабель саноатининг бу ёш корхонаси коллективига бундан буён ҳам малакали ишчилар тайёрлаш, ўз иш тажрибаларини ўргатиш, корхона ишлаб чиқаришини яхши йўлга қўйиш учун зарур бўлган барча ёрдамни кўрсатишга ваъда бердилар.

В. ДОЛОТИН,
«За электрофикацию» газетасининг ходими.

ТАТАР ХАЛҚИНИНГ УЛКАН ШОИРИ

(Абдулла ТЎҚАЙ туғилган кунга 75 йил тўлиши муносабати билан)

<>

Қардош татар халқи ва маданияти ҳақида сўз борганда унинг асл фарзанди Абдулла Тўқай номини четлаб ўтиб бўлмайди. Чунки Абдулла Тўқай тақдири татар халқининг тақдири билан чамбарчас боғланган, татар халқи ҳаётидаги кўп катта воқеалар, уларнинг орзу-умидлари шоир ва курашчи Абдулла Тўқай асарларида ўз ифкосини топди. Абдулла Тўқай ўз халқининг тарихини, маданиятини, тилини қаттиқ севган, қадрлаган, унинг бахт-саодати учун курашган ва бу халқнинг порлоқ келажагига қаттиқ ишонган оташин ватанпарвар шоирдир. Абдулла Тўқайнинг бутун асарлари ва ижтимоий фаолияти унинг:

Татар бахти учун
мен жон отарман,
Мен ўзим ҳам татарман,
чин татарман, — деган сўзларини исботлайди.

Абдулла Тўқай 1886 йил 26 апрелда туғилди, ҳали у ота-она висолига тўймасданоқ аввал отасидан, сўнг онасидан ажралиб қолди. Агар Абдулла Тўқай ёшлигида ота-онасизлик аламини тортган бўлса, катта бўлгач, бошқаларнинг, оддий меҳнаткашларнинг азоб-уқубатига шерик бўлади. Ўша жирканч ҳаёт етим Абдуллани ўз ғалвирида беаёв элади, уни юртнинг у чеккасидан бу чеккасига отиб ташлади. Дарвоқе Абдулла Тўқайга ёзувчилик қаламини берган, унинг шеърларини катта адолат ва ҳақиқат туйғуси, қаҳр-ғазаб ўтлари билан гўлдирган нарса ҳам худди шу ҳаёт сабоғи, оддий меҳнаткашларнинг оғир аҳволидир. Шунинг учун ҳам шоир:

Эй фақир миллатим,
қачон баҳоринг,
Қачон кетар кечинг,
келар, баҳоринг! —

деб ўз ижодининг асосига озодлик ва маърифат қўйиб, ўз шеърлари, поэма ва публицистикаси билан ҳам маҳаллий, ҳам чор эксплуататорларига қарши актив кураш олиб борди.

Абдулла Тўқайнинг озодлик ва бахт-саодат учун актив курашга қадам қўйишида ўша вақтда бутун Россияда, шоир яшаган Уральскда ишчиларнинг авж олган революцион ҳаракати жуда катта роль ўйнади. Маълумки рус большевиклари таъсири ва раҳбарлигида 1905 йилларда татар халқининг орасида ҳам революцион ҳаракат ниҳоятда жонланади ва ҳатто Ҳусайн Ямашев каби профессионал татар революционерлари етишиб чиқади. Абдулла Тўқай ҳам ёшлигидан рус маданияти ва адабиётига муҳаббат қўйган, Пушкин ва Лермонтов асарларини севиб ўқиган эди. Абдулла Тўқайнинг рус мактабида ўқиши, Уральскда рус революционерларининг «Уралец» газетасининг типографиясида ҳарф терувчи бўлиб, шу ердаги ва кейин Қозондаги адабий журналларда адабий ходим бўлиб ишлаши унинг дунё қарашида кескин ўзгариш ясаган эди, у фақат шу революционерлар ва марксистлар таъсирида оддий меҳнаткашлар оммасининг улуғ қудратини ва чор самодержавиесининг чиркин башарасини тушуниб етди. Шунинг учун ҳам ўз асарларида эксплуататорларни аёвсиз фош қилди.

Абдулла Тўқай чор ҳукуматининг тартибларига қарши чиқиши унинг «Давлат думасига» деган шеърида яна ёрқин кўринади. Шоир ҳоким табақанинг манфаатини ҳимоя қилувчи оддий меҳнаткашлар оммасини алдовчи ва таловчи орган бўлган думага мурожаат этиб бундай дейди:

Оҳ, сен Дума, Дума, Дума,
Қилган ишинг шуми, Дума?
Оч-яланғоч деҳқонларга
Қани ҳурлик, қани ер?
Бераман деб ваъда қилдинг
Кўрсат еринг? Қани? Бер!

Шоир жуда кўп шеърларида қишлоқ деҳқонларининг сиёсий ҳуқуқсизлигини оғир иқтисодий аҳволини катта изтироб ва қаҳр-ғазаб билан тасвирлайди. Абдулла Тўқай ижодида халқ ҳаёти ва тақдири билан боғланмаган шеър йўқ.

Абдулла Тўқай ўз юртида, Россияда бўлаётган воқеаларни сезгирлик билан кузатиб борган ва уларга ўз вақтида акс-садо берган ҳозиржавоб шоирдир. У 1905 йилдаги рус буржуа революцияси муносабати билан «Ҳуррият» номли, татар прогрессив шоирлари Нажиб Думовий ва Мажид Ғафурийларнинг судга тортилиши муносабати билан «Шоирга» ва чор Думасининг татарларнинг Россиядан чиқиб кетиши тўғрисидаги буйруғи муносабати билан «Кетмаймиз» деган шеърларини яратади. Шоир буларда сиёсий воқеаларни меҳнаткашлар оммаси нуқтаи назаридан баҳолайди. Чоризмнинг кирдикорларини фош қилувчи бу асарлардан «Кетмаймиз» шеъри алоҳида аҳамиятга эга. Бунда шоирнинг ҳоким синф билан халқ оммасини, рус оммасини, рус эксплуататорлари билан рус халқини тушуниши, уларга муносабати, татар халқининг рус халқи ва маданиятига муҳаббати жуда равшан намоён бўлган. Шоир татар халқининг душманларига кескин жавоб бериб, татарларнинг Россиядан сира чиқиб кетмаяжакларини ва ўз тақдирини улуғ рус халқи тақдири билан мустаҳкам боғлаганлигини айтади.

Россия илғор синфининг куч ва талантига ишонган, унинг ақл-заковати, бой маданияти ва адабиётини чуқур билган кишигина бундай катта ва ҳаққоний гапни айтиши мумкин. Абдулла Тўқай ҳам Озарбайжон мутафаккири Мирза Фатали Охундов, қозоқ оқини Абай, тожик маърифатпарвари Аҳмад Дониш ва ўзбек демократ шоири Фурқат каби ўз асарларида рус халқи темасини дадил кўтариб чиққан ва уни муҳаббат билан ҳал қилган ёзувчидир.

Шоир «Китобимиз», «Улуғ юбилей муносабати билан халқ орзулари» каби шеърларида татар халқининг рус халқи билан қондош-жондошлигини куйлайди. Агар ҳозир татар халқи билан рус халқи ўртасидаги оға-иниларча дўстликни эсга олсак, шоир Абдулла Тўқайнинг бундан 60 йил аввал айтган қуйидаги сўзларининг нақадар ҳаққоний эканлигига қойил қоламиз:

Ҳеч тугамас бу тарихий
биргалик,
Биз қардошмиз,
биз яшаймиз
битта ипга тиркалиб.

Абдулла Тўқай поэзиясининг уфқи кенг, у озодлик, тенглик, ҳақиқат, дўстлик темалари билан бирга хотин-қизлар ва илм-маърифат темаларини ҳам кўтариб чиқди.

Шоир болаларга бағишлаган шеърларида уларни илмли, ахлоқли, маданиятли меҳнаткаш бўлишга чақирибгина қолмасдан, ҳатто уларни жамиятнинг қонун-қоидалари билан таништиришга интилади.

Абдулла Тўқайнинг хотин-қизлар ҳақидаги шеърлари унинг эскиликнинг катта душмани ва янгиликнинг толмас жарчиси эканлигидан далолат беради. Масалан, у кишини тўлқинлантирувчи «Номуси барбод бўлган татар қизига» шеърида хотин-қизлар бахтининг ўғрилари фақат бойлар — эксплуататорлар эканлигини таъкидлади. «Хотинлар ҳуррияти» шеърининг вазни ва бошқа формал томонлари юқоридаги шеърдан ажралиб турса ҳам, тема ва ғояси билан унинг давомидек туюлади. Чунки аввалгисида хотин-қизлар душмани кўрсатиб берилса, бунисида шу душманга қарши тўғридан-тўғри озодлик курашига чақиради.

Абдулла Тўқайнинг муҳим сиёсий ва ижтимоий темадаги бундай шеърлари, қатор поэмалари, фельетон ва публицистик асарлари татар халқининг ижтимоий онгининг ўсишида, уларнинг ўз озодлиги учун олиб борган курашида муҳим роль ўйнади. Абдулла Тўқай номи фақат Татаристондагина эмас, балки барча совет республикаларида, айниқса Ўзбекистонда ҳам катта шуҳрат қозонган. Абдулла Тўқай асарлари Улуғ Октябрь социалистик революциясидан аввал ҳам ўзбек китобхонлари орасида кенг тарқалган эди. Ўзбек китобхонлари унинг шеърларини зўр муҳаббат билан ўқиди, шоирларимиз эса ундан таъсирланиб шеърлар ёзди. Айниқса, революцион шоир Ҳамза Ҳакимзода Ниёзийнинг бир қатор асарларида, айниқса хотин-қизлар ва дин аҳллари ҳақидаги шеърларида, шеър формаси ва бошқа томонларида Абдулла Тўқай ижодининг таъсири сезилиб туради.

Абдулла Тўқай жуда оз, атиги 27 йил яшади, холос, (1913 йилда вафот этган), аммо кўп иш қилди, катта адабий мерос қолдирди. У шу қисқа давр ичида халқ руҳи, аҳволи ва орзу-умидларини ҳаққоний акс эттириб, татар халқининг севимли фарзандига айланди, унинг ўткир демократик шоири даражасига кўтарилди. Халқ эса ўз фарзандини сира унутмайди.

С. МАМАЖОНОВ,
филология фанлари кандидати.

АГИТАТОР ХОЛМАТОВ

Агитатор Наби Холматовнинг қўлидан газета-журнал сира тушмайди. У деярли ҳамма янгиликлардан хабардор бўлиб туради.

— Мен КПСС Марказий Комитети январь Пленумининг қарорларини бир неча марта ўқиб чиқдим, — дейди ўртоқ Холматов — Никита Сергеевич Хрушчевнинг Пленумда сўзлаган ёрқин нутқини пухта ўрганиб, ундан мукаммал конспект тузиб олдим. Шундан кейин колхоз экономикаси билан қайтадан танишиб чиқишга тўғри келди. Машҳур механизатор Турсуной Охунова бошлиқ бригадада бўлдим. Бригаданинг мўл ҳосил етиштиришдаги тажрибаси ҳақида фактлар тўпладим. Шунингдек, қолоқ бригадаларнинг кам ҳосил етиштираётганликлари сабабларини аниқлаганимдан кейин Пленум материаллари юзасидан суҳбатлар ўтказишга киришдим.

Агитаторлик ишига ҳавас билан киришган Холматов ўз суҳбатларида мавжуд резервлардан унумли фойдаланиш, илғор пахтакорларнинг тажрибасини кенг оммалаштиришга алоҳида эътибор бермоқда.

Й. УРИНБОЕВ,
Чиноз районидаги Киров номли колхоз.

ЭКИШНИ ТЕЗДА ТАМОМЛАБ, ЧИГИТНИ БИР ТЕКИС УНДИРИБ ОЛАЙЛИК!

ПАРДОЗ

Иккинчи бригаданинг пахта далаларига кириб борганимизда 56 гектарлик яхлит картанинг сўнгги гектарларига чигит экилмоқда эди. Кафтдек текис картанинг у бошидан бу бошига сим тортиб юргизилган сеялканинг сон-саноқсиз излари бир тахта қоғозга линейка қўйиб чизилган чизиққа ўхшайди. Тўрт томони — дарахтларнинг тагигача ва ариқ бўйларигача чуқур ҳайдалган, четлари ип тортгандай ҳафсала билан қирқилган бу картани худди гулхона дейсиз.

Универсалчи Пўлат Тошхўжаев бошқараётган сеялка бир меёрда юриб турибди. Экувчи аппарат таранг тортилган режа симининг ҳар бир тугунидан «чик-чик» этиб майин тупроққа санагандек чигит ташлаб кетаяпти.

Сеялканинг ишини кўздан кечиргач, раис бригадирга қараб:

— Лойлик қилмаяптими? — деб сўради.

— Эрталаб бироз намлик қилган эди, — деди бригадир, ерни чуқулаб бир қисм тупроқ олиб кафтида увалаб кўрсатиб, — тушдан кейин жуда тобига келди. Кейинги ёмғир жуда ҳам даво бўлди-да, экилмаган ерларимизни ҳам бороналаб чиқдик. 3—4 кунда ҳамма еримизни экиб олиб, чигитни ана шу намига чиқариб олсак марра бизники.

Нариги картанинг кўз илғар-илғамас узоқ чеккасида бир тўда кишилар уймалашиб ишлашяпти.

— Улар нима қилишаяпти?

— Ҳозир бориб кўрасиз, — деди бригада бошлиғи Талас ака.

У бизни шудгордан бошлаб борар экан, йўл-йўлакай тушунтира кетди:

— Бу ерларни яхлит қилиб текислаш учун озмунча меҳнат қилмадик. Илгари ана шу картанинг ичида бир нечта йўл, майда ариқлар ва кераксиз уватлар жуда кўп эди. Чеккаларида бошдан-оёқ 4—5 метр жой бўш ётар эди. Мана, кўриб турибсиз улардан асар ҳам қолмади, эрта кўкламдан бери шуларнинг ҳаммасини йўқотиб пахта майдонига қўшиб юбордик. Энди, анови катта ариқ ёқасидаги ташландиқ бўлиб ётган ўнқир-чўнқир жойлар кўзимизга ёмон кўриниб қолди. Колхозчилар «Даламизнинг ҳуснини бузиб ётмасин» деб 2—3 кундан бери шу ерларни ҳам текислашаяпти. Чамалаб кўрсам шу жойнинг ўзидан бир ярим гектарча ер қўшилар экан.

Ўртоқ Талас Ғазотов бошлиқ 2-бригаданинг аъзолари 3—4 кундан бери жуда қувноқ, бошқача ғайрат билан ишлашаяпти. Чунки улар совет космонавти Юрий Гагариннинг коинотга учиб, эсон-омон ерга қўнганлигини эшитгандан кейин унга табрик телеграммаси юборганлар, қаҳрамоннинг Ватанимиз шон-шуҳратини оширганлиги шарафига илгариги 35 центнер ўрнига ҳар гектар ердан 40 центнердан ҳосил етиштиришга бел боғлаганлар.

Бу мажбуриятни тўла ва ошириб бажариш учун пухта замин яратилган. 132 гектар ерга 1800 тонна гўнг солинган. Бу, гектарига 15 тоннадан тўғри келади. Ҳамма ер кузда чуқур шудгор қилинган, карталар яхлитлаштирилган, яхшилаб текисланган. Айниқса бу йил уват қирқишга алоҳида эътибор берилган. Мана булар экишни юқори сифатли ўтказиш учун қулай шароит вужудга келтирган.

Бригадада экишни сифатли ўтказиб квадратларнинг аниқ чиқиши учун курашиш билан бирга, қатор ораларини механизация билан ишлашни кўзда тутиб бир мунча тадбирлар белгиланган. Масалан, айрим участкаларга қайси универсалчи чигит экканлиги ёзиб борилади ва сеялка далага қаердан киритилиб экa бошлаган бўлса, ўша биринчи қаторнинг бошига ва экишни тугатиб чиқиб кетган охирги қаторнинг бошига қозиқ қоқиб аниқлаб қўйилади. Бу шунинг учун керакки, кейинчалик культивация қилишда шу ерни эккан тракторчининг ўзи қайси қатордан бошлаб эккан бўлса, культиваторни ҳам худди шу қатордан бошлаб юргизиб охирги қатордан чиқиб кетади. Бундай тартиб биринчидан, тракторчининг масъулиятини оширади, иккинчидан культиваторни дуч келган қатордан солиб, ғўза тупларининг нобуд қилинишига йўл қўйилмайди.

— Илгари биз тўла гектар учун кураш дейр эканмиз-у, лекин ернинг ва унда ўстирилган кўчатнинг қадрига етмас эканмиз, — дейди колхоз раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Мамараим Юнусов, — ернинг четкасига ишламасдан пахта экиш учун планга кирган қанчадан-қанча жой бўш қолар эди. Иккинчидан, яганалашдан кейин гектарида палон минг туп кўчат бор деб ҳисобласак ҳам қатор ораларини ишлашда бу кўчатларнинг аллақанчаси йўқолиб, август ойининг охирига борганда жуда сийраклашиб қолар эди.

Колхознинг ерлари икки қисмга бўлинади. Пахта майдонининг учдан бир қисми пастки, текис, яхлит карталардан иборат бўлиб, қадимдан экин экилиб келган юқори ҳосилли ҳисобланади. Икки ҳиссаси эса 1940 йилда Тошкент канали қурилгандан кейин сув чиқарилган қир-сой адр ерлардир. Бу ерларнинг тупроғи тоза, ҳосилдор бўлса ҳам чеккалари яхши ишланмаган, кўп жойлари ўнқир-чўнқир. Бу эса айниқса ғўзани суғориш пайтларида катта қийинчилик туғдиради. Шунинг учун ҳам бу ерлардан кам ҳосил олиниб келади.

Ўтган йил куздан бошлаб колхоз ана шу ерларни текислаш ва чеккаларини ишлашга астойдил киришди. Бунда техника катта ёрдам бермоқда. Бульдозернинг кучи билан дамбалар кўтарилиб, ариқлар тартибга солиниши туфайли шу йилнинг кўкламида 54 гектар янги ер пахта майдонига айлантирилди. Бундан ташқари кераксиз майда ариқлар ёқаларини чопиш ҳисобига 35 гектар ер қўшилди.

Колхознинг юқори участкасидаги Мамат Назимов бошлиқ бригаданинг бир тўда колхозчилари эски қўрғоннинг ўрнини текислашаяпти. Фақат шу жойнинг ўзидан икки гектар ер қўшилибди. Лекин сезгир раис уёқ-буёққа разм солиб, уларнинг ишидан катта камчилик топди: ариқ бўйидаги уват наридан-бери чопилиб бошдан-оёқ икки метрча жой қолиб кетибди. Ғайратли раис колхозчининг қўлидан кетмонни олиб зарб билан чопа бошлади ва ундан чиққан қопқора тупроқни кўрсатиб колхозчиларга тушунтирди:

— Ахир, бу ариқдан чиқарилган лойқа бир неча йиллан бери офтобда куйиб нуқул гўнг бўлиб қолганку!

Бригадир ўз хатосини бўйнига олиб, дарҳол уни тузатишга киришди.

— Бува деҳқонларимиз «деҳқон бўлсанг уват қирқ!» деб бечиз айтмаганлар, — дейди Мамараим ака, — сизга айтиб берсам, бунинг фойдаси кўп. Уватдан қирқилган бегона тупроқ ерни семиртиради, бундан ташқари ҳашаротнинг уяси йўқолади. Уват қирқиш — даланинг пардози. Бундай ер «мана ман» деб кўзингизга кулиб туради.

«Ленинобод» колхозининг пахтакорлари бу йил 1484 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 27 центнердан, она-Ватанга жами 4050 тонна «оқ олтин» етказиб бериш мажбуриятини олганлар. Улар ўтган йилги аччиқ сабоқлардан хулоса чиқариб бу йилги мўл ҳосил учун куздан зўр тайёргарлик кўра бошладилар. Кузги шудгорлаш ва экиш олдидан ерга 868 тонна минерал ўғит солинди. 9600 тонна гўнг чиқариб тўкилди.

Колхозда ишчи кучи кам. Ишга яроқли ҳар бир кишига 4 — 4,5 гектар пахта майдони тўғри келади. Шунинг учун колхоз кўпроқ техникага суянади. Ҳамма ердаги ғўза қатор оралари механизация билан икки томонлама ишланиши керак. Қўл кучини мумкин қадар камроқ сарфлаш мақсадида трактор культиваторларининг ишчи органлари 60x60 схемасида экилган ерларда қатор ораларини 48 сантиметр кенгликда ишлашга мослаштирилмоқда.

Яқинда колхоз правлениесининг тажрибакорлар билан биргаликда маслаҳат мажлиси бўлиб ўтди.

Бунда белгиланган тадбирларга кўра экишни с и ф а т л и ўтказиб, чигитнинг текис униб чиқишини таъминлаган тракторчиларга, сеялкачиларга апрель ойида ишлаган меҳнат кунларига 30 процент, ерни экишга яхши тайёрлаб ва текислаб б е р г а н бригада бошлиқлари ва агрономларга 50 процентгача қўшимча ҳақ берилади. Май, июнь, июль ойлари давомида қатор ораларини ишлашда ғ ў з а тупларини нобуд қилмасдан кўчатнинг т ў л а сақланиб қолишини таъминл а г а н универсалчиларга ва ғўзани ўз вақтида қондириб суғорган сувчиларга шу ойларда ишлаган меҳнат кунларига қўшимча 20 — 25 процентгача ҳақ тўланади. Бундан ташқари ғўза парваришида намунали ишлаб, мўл ҳосил етиштирилишини таъминлаган бошқа колхозчилар ва механизаторларга ҳам қўшимча ҳақ ёзилади. Аксинча, ана шу вазифаларни бажаришда сифатсиз ишлаган ва мўл ҳосилга путур етказганларнинг маълум миқдордаги меҳнат кунлари қирқилади.

Бу тадбирлар ҳозирданоқ амалга оширилиб, яхши натижалар бера бошлади. Буни юқори ҳосилга замин яратишнинг ҳал қилувчи даври бўлган экишнинг ҳозирги масъулиятли кунларида колхозчилар ва механизаторларнинг далада фидокорона меҳнат қилаётганликларидан яққол кўриш мумкин.

А. ШОРАҲМЕДОВ,
Оққўрғон райони.

Пахтакор ўртоқ! Ёдингда тут: ЭКИШНИ БИР КУН, БИР СОАТ ҲАМ КЕЧИКТИРМА!

Квадратларнинг аниқ бўлишини таъминла. Шуни унутмагинки, агар квадрат сал чатоқроқ бўлиб қолса, бу нарса кейинчалик ҒЎЗАНИ ОЗИҚЛАНТИРИШ, КУЛЬТИВАЦИЯ ҚИЛИШ, СУҒОРИШ, МАШИНА ТЕРИМИ ИШЛАРИНИНГ СИФАТЛИ ЎТКАЗИЛИШИГА ЁМОН ТАЪСИР ҚИЛАДИ.

Ҳар бир далада чигитнинг қандай униб чиқаётганлигини текшириб бориш, қатқалоққа қарши кураш тадбирларини ўз вақтида амалга ошириш, лозим бўлган жойларда уяларга қўшимча чигит экиш керак.

Яганалашни ўз вақтида ўтказ! АГАР ЯГАНАЛАШ КЕЧИКИБ ЎТКАЗИЛСА ҲОСИЛНИНГ КАМАЙИБ КЕТИШИГА САБАБ БЎЛАДИ.

Ғўза парвариши бошланди

ПИСКЕНТ, 24 апрель. (Ўз мухбиримиздан). Дастлаб чигит экилган далаларда чигит униб чиқиб, қаторлар билиниб қолди. Илғор хўжаликлар, бригадаларнинг далаларини айланган киши квадратларни кўриб қувонади. «Пискент» совхозининг 4-бўлимидаги ўртоқ Эгамқул Саидқулов бошлиқ бригада экишни тез ва сифатли ўтказиб, айниқса яхши натижаларга эришмоқда.

Бу бригада 150 гектар ернинг ҳар гектаридан 30 центнердан пахта топшириш мажбуриятини олган. Шундан 40 гектар ерга квадрат-уялаб, 50 гектар ерга эса уяларга белгиланган миқдорда чигит ташлайдиган сеялка билан экилмоқда.

Ҳар бир қулай фурсатдан унумли фойдаланган бригада ишчилари экишни тугаллаш арафасида турибдилар. Дастлаб экилган 80 гектар ердаги чигит бир текис униб чиқди. Квадратлар яққол кўзга ташланди. Бригада ишчилари ғанимат фурсатни қўлдан бой бермай, ғўза парваришини бошлаб юбордилар. М. Эрматов, Сиддиқов, Дўсмуродов сингари ўртоқлар ҳар туп ғўзани авайлаб культивация қилмоқдалар.

— Биринчи культивация билан бир вақтда ғўзани бир йўла ҳар гектар ерга 105 килограммдан селитра, 200 килограммдан фосфор солиб озиқлантирмоқдамиз, — дейди бригадир Эгамқул Саидқулов, — биз 5 майгача ғўзани биринчи парваришдан чиқариш учун ҳамма имкониятларни ишга соламиз.

Бўлимнинг бошқа бригадаларида ҳам чигит экишни тез ва сифатли тугаллаш ва уни бир текис ундириб олиш ҳамда ғўза парваришини кучайтириб юбориш учун кураш қизғин тус олган.

Бу йилги аҳд бошқача

Орджоникидзе районидаги Свердлов номли колхознинг Х. Аҳмедов бошлиқ бригадаси аъзолари ўтган йили сабзавот тайёрлаш планини 77 процент бажариб, давлатга белгиланганидан 120 тонна кам сабзавот етказиб берган эдилар. Бригада аъзолари бу қолоқликдан чиқиш учун ўтган йил эрта куздан бошлаб 80 гектар ерни сифатли шудгор қилиб қўйдилар ҳамда ҳар гектар ерга 10 тоннадан гўнг чиқариб солдилар. Бу, албатта, ҳозир яхши натижа бермоқда. Бригадада 4 гектар ерга 160 минг туп карам кўчати экилиб, ҳозир иккинчи парвариш олиб борилянти. Помидор, бодринг ва қовун-тарвуз экилиш арафасида турибди. 3 гектар ерга картошка, ярим гектар ерга редиска, 6 гектар ерга пиёз экилди. Эртаги редиска ва пиёз ҳосили йиғила бошланди.

Бригада аъзолари шу кунларда эртаги экинлар ҳисобига 4 тонна редиска, 40 тонна картошка, 100 тонна карам, 100 тонна пиёз ҳосили етиштириш учун курашмоқдалар. Бу курашда бригаданинг Нурия Олтоева, Исобек Жўраев, Ҳикмат Холматов, Ниғмат Абдуллаев каби аъзолари ғайрат билан меҳнат қилишяпти.

И. РУСТАМОВ.

Калинин районидаги Охунбобоев номли колхознинг сут соғувчиси ўртоқ Умринисса Бўлисова бу йил ўзига бириктилган ҳар бир сигирдан 6100 килограммдан сут соғиб олиш учун курашмоқда. Суратда: ўртоқ У. Бўлисова.

В. Сироткин фотоси.

ҲОСИЛДОРЛИКНИ ГЕКТАР БОШИГА 6 ЦЕНТНЕРГА ОШИРАМИЗ

Колхозимиз ўтган йили пахта тайёрлаш юзасидан берилган давлат планини бажара олмади. Бу муваффақиятсизлик ҳаммамизга қаттиқ таъсир этди. Хўжалигимиз давлатдан 180 тонна пахта қарздор бўлиб қолди.

Бу йил пахтакорларимиз ўз шаънларига тушган ана шу доғни ювиш учун астойдил бел боғладилар. Колхозимизда кузги-қишки ишлар барвақт тамомланди. Далаларга етарли миқдорда маҳаллий ўғит ташиб чиқарилди. Давлат томонидан берилган минерал ўғитлар ўз вақтида ташиб келтирилди. Чигит экиладиган ҳамма майдонлар мавсумга тахт қилиб қўйилди.

Колхозимиз пахтакорлари КПСС Марказий Комитетининг январь Пленуми қарорларидан, 1 Май байрами муносабати билан чиқарган Чақириқларидан ҳамда инсоният тарихида биринчи бўлиб коинотга парвоз этган Юрий Алексеевич Гагариннинг ажойиб жасоратидан бениҳоя руҳланиб, дала ишларини янада авж олдириб юбордилар. Биз бу йил пахта майдонимизни 50 гектарга кенгайтириб, 1250 гектар ерга чигит экмоқдамиз. Йил охирига бориб ҳар гектар ердан 30 центнердан «оқ олтин» ҳосили кўтарамиз. Бунинг учун бизда барча имкониятлар мавжуд.

Колхозимизда тузилган 22 кишидан иборат новаторлар ва мутахассислар кенгаши аъзолари мавжуд ички имкониятларни топиб, ишга солишда бизга катта ёрдам бермоқдалар. Айниқса, кекса пахтакорлардан Қўшим ота Аҳилбеков ва Ябай ота Самалдиқов ўртоқларнинг бераётган маслаҳатлари бизни қувонтирмоқда.

Шу кунларда ишлаётган 16 агрегат аъзолари чигитни барвақт сифатли экиб тамомлаш ва ғўза парваришини бошлаб юбориш учун курашмоқдалар. Механизаторлардан С. Бойназаров, И. Сидиқов, Ҳ. Каримов ўртоқлар бошқараётган агрегатларнинг аъзолари экиш даврида яхши ишлаб меҳнатда бошқаларга ўрнак бўлмоқдалар. Улар ишнинг суръатинигина ошириб қолмасдан, балки квадратларнинг тўғри чиқишини ҳам таъминламоқдалар.

Пахтакорларимиз бу йил бир гектар ердан олинадиган ҳосилни ўтган йилги 24 центнер ўрнига 30 центнерга етказиш юзасидан районимиздаги Охунбобоев номли колхоз пахтакорларини социалистик мусобақага чақирдилар.

Инат РАҲИМОВ,
Сирдарё районидаги Карл Маркс номли колхоз агрономи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.

Раҳбарларнинг ўзлари интизомсиз бўлгач...

Гулистон районидаги Фрунзе номли колхоз аъзоларининг бу йил ваъдалари зўр. Улар 900 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 27,6 ўрнига 35 центнердан ҳосил етиштиришга аҳд қилганлар. Бунинг учун колхозда техника ҳам, ишчи кучлари ҳам етарли.

Бироқ, аввал баҳорданоқ колхозда, ваъдага мувофиқ иш қилинмаётир. Чунончи, 900 гектар пахта майдонининг ҳар гектарига 10 тоннадан гўнг чиқариш керак эди. Ҳозиргача далага чиқарилган гўнг 750 тоннадан ошмади. Бу миқдор ҳар гектар ерга бир тоннадан ҳам тўғри келмайди.

Колхозда чигит экиш ҳам суст давом этаётир. Ҳали текисланмаган ерлар, тозаланмаган ариқ-зовурлар бор. Бунга колхоздаги мавжуд ишчи кучларидан тўғри фойдаланилмаётгани, айниқса, колхоз раҳбарларининг қариндош-уруғлари, хотин-бола-чақалари ҳанузгача дала ишларига жалб этилмаганлиги сабаб бўлмоқда.

Аввало бу ишда колхоз раҳбарлари ўрнак бўларли иш қилмаётирлар. Колхоз раиси К. Усанбоев, агроном М. Усмонов ўртоқларнинг хотинлари, қариндош-уруғлари ишга чиқмаётир. Бу жиҳатдан колхоз кассири А. Жуманов ҳам раҳбарлардан қолишмайди. Кассирнинг акаси Маматқул Жумонов укасини қора қилиб, хотин бола-чақалари билан ишга чиқмай юрипти. Колхозда амалдор қариндошлари соясида юрган ишёқмасларга қарши кескин кураш очилмаган. Меҳнат интизомини мустаҳкамлаш учун колхоз раҳбарларининг ўзлари интизомли бўлишлари керак. Бусиз раҳбарлар кўпчиликни эргаштира олмайдилар.

У. МИНГБОЕВ.

УСМОН БОБОНИНГ АҲДИ—40 ЦЕНТНЕР

Яқинда Янгийўл районидаги Хрушчев номли колхоз қишлоғига Сталинободдан 76 ёшли Усмон бобо Ўсаралиев ўз оиласи билан кўчиб келди. Унинг асл мақсади ўз оила аъзолари билан шу ерда доимий қолиш ва пахтачилик билан шуғулланишдир.

Колхоз правлениеси ва партия ташкилоти Усмон бобонинг илтимосини бажо келтириб, ўртоқ О. Ҳатамқулов бошчилик қилаётган бригаданинг 20 гектарлик ерини ажратиб, бу майдонларни Усмон бобо бошчилигидаги звено пахтакорлари ихтиёрига топширди. Бу звенода унинг оила аъзолари билан биргаликда 12 колхозчи меҳнат қилмоқда. Улар ўзларига бириктилган майдонларнинг ҳар гектаридан 40 центнердан «оқ олтин» ҳосили кўтаришга аҳд қилдилар.

Чигит экиш даврида звенонинг Марямхон Йўлдошева, Юсуфжон Усмонов, Тўхтамурод Йўлдошев, Салима Акбарова, Ҳалима Муродова, Азим Фоисбоев сингари азамат комсомол-ёшлари ғайрат билан ишладилар. Энди улар ғўзанинг биринчи парваришини бошлаб юбориш ва барвақт тамомлаш учун курашаётирлар.

Ҳ. МАДАЗИМОВ.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» МАТЕРИАЛЛАРИ ИЗИДАН

„Пўстдумбага чиқарилган ерлар“

Газетамизнинг шу йил 31 март сонида юқоридаги сарлавҳа билан босилган рейд бригада материалида Янгийўл районидаги Ленин номли колхозда ернинг қадрига етмаслик, айрим бригадаларда кўпгина ер фойдаланилмай қолиб кетаётгани тўғрисида ёзилган эди.

Редакция материал юзасидан қуйидаги жавобни олди:

«Материалда келтирилган фактлар текширишда тўла тасдиқланди. Колхознинг барча бригадаларида ердан тўғри фойдаланиш ва гектарларнинг тўлик бўлишини таъминлаш ҳақидаги масала колхоз правлениесининг кенгайтирилган мажлисида муҳокама қилинди ва йўл қўйилган камчиликларни бартараф қилиш юзасидан бир қатор амалий тадбирлар белгиланди. Натижада 6, 7, 19 ва бошқа бригадаларда ариқ-зовур ёқалари, марзалар текисланиб, бир неча ўн гектар ер пахта майдонига қўшилди.

Колхоз агрономи ўртоқ К. Азимов бу ишларга етарли раҳбарлик қилмагани учун қаттиқ огоҳлантирилди.

Колхоз правлениесининг раиси Н. АВАЗОВ.
Партия ташкилотининг секретари. Т. НИЕЗОВА».

РАИСНИНГ ЭСКИ ИШ УСЛУБИ

Баъзи кишилар Ўрта Чирчиқ районидаги «Ленин йўли» колхозининг раиси коммунист ўртоқ Эсон Усмонов тўғрисида, хўжаликка эскича раҳбарлик қилаяпти, унинг раҳбарлик услуби ҳозирги шароитга мос келмайди, дейдилар. Бу гаплар, албатта, бечиз эмас. Агар фактларга мурожаат қилсак, бу даъвони сира рад этиб бўлмайди. Раис эскича раҳбарлик қилиш билан бирга, ҳатто кўзбўямачилик қилишгача ҳам бориб етган деб хулоса чиқариш мумкин.

1960 йилда «Ленин йўли» колхозида ғалла тайёрлаш, ёғ, тухум, жун ва гўшт етиштириш планлари бажарилмаган. Лекин сводкаларга қарасангиз, планлар тўлган, ишлар жойида. Раисни мақтаса бўлаверади. Аммо ишнинг аслини суриштирилса, бу хилда план тўлғизиш қалбаки бўлиб, у колхоз хўжалиги учун жуда катта зарар келтирган. Колхоз раҳбарлари алдамчилик қилганлар, район раҳбарлари бўлса бу ҳолни кўра-билатуриб тоқат қилиб келганлар, қандай йўл билан бўлса ҳам план тўлса бас деб индамаганлар.

Масалан, ўтган йили колхозда ғалла тайёрлаш плани бажарилмаган. Аммо колхоз раҳбарлари 650 центнер ғалла сотиб олиб, планни тўлғизганлар. Худди шундай мақсадда 20 центнер ёғ, 14 тонна жун, 26 центнер гўшт қанчадан-қанча тухум четдан сотиб олинган. Шундай қилиб, колхоз ўзида етиштириш йўли билан эмас, четдан сотиб олиш йўли билан план тўлдирадиган хўжаликка айланиб қолган деса бўлади.

Булардан бир вақтлари шуҳрат қозонган «Ленин йўли» колхозининг ҳозир қаёққа қараб кетаётганини англаб олиш қийин эмас.

Баъзи ўртоқлар «колхоз раиси ўртоқ Усмонов хўжаликка бир томонлама раҳбарлик қилаяпти, у фақат пахтани тан олади, холос» дейдилар. Бу сўзга қўшилиб бўлмайди. Агар Усмонов баъзилар даъво қилганидек нуқул пахта учун курашганида эди, кейинги уч йил давомида пахта тайёрлаш плани барбод бўлмаган, ҳосилдорлик камайиб кетмаган бўлур эди. Демак, 13 йилдан бери шу хўжаликка раҳбарлик қилаётган ўртоқ Усмонов кейинги йилларда пахтачиликни ҳам қойил қилаётгани йўқ.

Яқинда раис биринчи кварталда қилинган ишлар юзасидан колхозчиларга ҳисоб берди. У ўз докладида биринчи кварталда гўшт, тухум тайёрлаш планлари бажарилди деб кўрсатди. Лекин ҳозир колхозда 3000 ўрнига 1374 товуқ бор. Ўтган йили биринчи кварталда 248 бош сигирнинг ҳар биридан 374 литрдан сут соғилган бўлса, бу йил 265 бош сигирнинг ҳар биридан 232 литрдан сут соғилган. Демак, ҳар бир сигирдан соғиб олинган сут 142 литрдан камайиб кетган. Колхоздаги сигирлар ҳам кам сут берадиган бўлиб қолган. Шундай қилиб, бу йил ҳам биринчи кварталда қишлоқ хўжалик маҳсулотлари ишлаб чиқариш кўнгилдагидек бўлмади.

Хўш, деҳқончилик ишлари қандай? Колхозда тўла гектар учун кураш илгари яхши йўлга қўйилмаган эди. Карта четларидаги кўп ерлардан фойдаланмаслик одат бўлиб қолган. Биргина Мирзашарипов бошлиқ бригадада 6 гектар ер фойдаланилмай келган. Аҳвол ҳамма бригадаларда шу хилда эди. Бу йил тўла гектар учун кураш бошланган. Анчагина ерлар қўшилган. Бироқ, бу ерларга ҳамон чигит экилаётгани йўқ.

Колхозда ортиқча меҳнат сарфлаб беҳуда ҳақ тўлаш каби фактларга йўл қўйилмоқда. Тракторчилар карта четларида 49 гектар ерни қолдириб кетганлари ҳолда, бу ерлар ҳайдалди деб ҳақ олганлар. Ундан ташқари, 25 гектар ер сифатсиз ҳайдалгани учун брак бўлган. Табелчилардан Ғайназаров баъзи колхозчиларга қилмаган ишлари учун ҳам меҳнат куни ёзиб қўйган. Бу хилдаги мисоллар кўплаб топилади.

Колхозда ерлардан тўғри ва мақсадга мувофиқ равишда фойдаланилаётир деб бўлмайди.

— Колхозимизда ҳадеб квадрат-уялаб чигит экиш керак деймиз. Лекин амалда квадрат-уялаб чигит экиладиган текис ерларга шоли экилаётир. Бундай аҳвол бизнинг 11-бригадада ҳам бор, — деди мажлисда сўзга чиққан тракторчи Бозорбоев.

— Биз кўп вақт қишлоқ хўжалик ишларини ўз вақтида амалга оширмай, ҳосилни камайтириб юбораяпмиз. Мана учинчи участкани олинг. Ҳозир чигит экилган 90 гектар ерда қатқалоқ бўлди. Қатқалоқ туфайли ҳаво ўтмай, ғўзанинг илдизида чириш касали пайдо бўлди. Қатқалоқни йўқотиш учун от культиваторидан фойдаланишимиз керак эди. Лекин шундай катта колхозимизда от культиваторларини ишга солиш учун бўйинча йўқ экан. Мана кўрдингизми, биргина бўйинча йўқлиги учун қанча кўчат нобуд бўлиши, пировардида ҳосил камайиб кетиши мумкин, — дейди 3-участка ҳосилот советининг раиси ўртоқ Сафаров.

Ўртоқ Усмонов бошқа колхозларга қараганда бизнинг колхоз чигит экишда олдинда борди, дейди. Лекин униб чиққан кўчатлар тўла сақланиб қолинмаса, чигит эрта экилишининг нима фойдаси бор?!

«Ленин йўли» кичкина колхоз эмас, бу йил 1675 гектар ерга чигит экилиб, ҳар гектар ердан 28 центнердан ҳосил олиниши лозим. Бунинг учун ҳамма техника воситаларидан тўғри фойдаланиш, барча ишчи кучларини дала ишларига сафарбар этиш керак. Бироқ, колхозда яшаб, колхознинг ер-сувидан фойдаланаётган, лекин ишга бўйини ёр бермаётган айрим кишиларга колхоз правлениеси чора кўрмай келаётир. Бундай текинхўрларга нисбатан муросасозлик қилинаётир.

Масалан, колхозда яшаб турган Азизов деган кишининг 25 сотих томорқаси бор. Унинг оиласида уч киши бўлгани ҳолда, бирортаси ҳам ишламайди. Бундай текинхўрлар колхозда анчагина топилади. Колхоз правлениеси уларга қаттиқ гапиришга ботинмайди.

Бу хўжаликда жамоат мулкига чанг солишга уринган кишилар ҳам йўқ эмас. Милиция ходимлари молбоқар Қўшбай Тиллаевнинг колхознинг тўртта молини ва ўнта қўйини ўғирлаганини фош қилиб, унинг ишини прокурорга оширдилар.

Бу колхозда кўпчиликнинг талабига қулоқ солмаслик, умуммажлис қарорларини менсимаслик каби ҳоллар учрайди. Қўйчилик фермасида кўп йиллардан бери қўзи олиш плани бажарилмас эди. Бу йил бўлса ошириб бажарилди, дейди ўртоқ Усмонов. Нега шундай ҳол юз берди? Чунки январь ойида бўлган умуммажлисда колхозчилар кўпдан бери қўзи олиш планини бажармай келган қўйчилик фермасининг мудири Мамат Ўроловни ишдан олинсин деб талаб қилдилар. Лекин раис анча вақтгача оёғини тираб, уни ишдан четлаштирмай келди. Пировардида колхозчиларнинг қаттиқ қистови билан Ўролов ишдан олинди. Бундай фактларни кўплаб келтириш мумкин.

Афтидан ўртоқ Усмонов колхозга эскича, юзаки раҳбарлик қилиш билан энди узоққа бориб бўлмаслигини ҳисобга олмаётганга ўхшайди. Ҳозир колхоз хўжалиги йириклашиб, тармоқлари кенгайиб, иш жуда мураккаблашиб кетди. Шундай пайтда эски ўлчовлар, эски режалар ва эски чамалар билан тор доирада ўралиб қолиб, олдинга кетиб бўлмайди. Ишга янгича муносабатда бўлиш лозим.

Б. ХАЛИЛОВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг мухбири.

Тошкент янгиликлари

Суратда: СССР халқ артисти И. И. Петров рус халқ қўшиғини ижро этаётир. С. Нурмуҳамедов фотоси.

КОЛХОЗ БОЗОРИ ЁНИДА СКВЕР

Октябрь колхоз бозоридан чиқиб, Охунбобоев майдонига ўтаверишдаги кенг сайҳонлик шу атрофдаги кўримсиз жойлардан бири эди. Район ижроия комитети бу ерда янги сквер ташкил этишга қарор қилди. Тез кунларда обод ва яхши ҳордиқ чиқарадиган жойга айланиб қоладиган бу майдончага юз минг тупдан ортиқ кўп йиллик ва мавсумий гул кўчатлари ўтказилади. Шунингдек, скверининг 8 жойига люминицент чироқлар ўрнатилади. «Октябрь» кафе-ресторани ёнида эса катта саноат моллари магазини қад кўтаради.

Ҳозир янги сквер ташкил қилиш ишлари жадал суръатлар билан олиб борилмоқда. Бу ерда «Таштрам» хизматчилари, эксперименталь-мўйна заводи ишчилари ва маҳаллаларнинг юзлаб меҳнаткашлари ҳар куни ҳашарга қатнашмоқдалар.

КИНОТЕАТРЛАРДА ЛЕКТОРИЙЛАР

Тошкентдаги «ВЛКСМ 30 йиллиги» ва «Дружба» кинотеатрлари ҳузурида лекторийлар ташкил қилинди. Ҳар иккала лекторийда ҳам «КПСС XXII съездини муносиб кутиб оламиз» деган тематика доирасида ўқиладиган лекциялар плани тузиб чиқилди. Лекторийларда «Ҳозирги даврнинг асосий мазмуни ва характеристикаси», «Социалистик лагерь мамлакатларининг ҳамкорлиги» деган темаларда ўқилган дастлабки лекцияларни меҳнаткашлар зўр қизиқиш билан тингладилар.

Лекция ўқиш ишларига сиёсий ва илмий билимлар тарқатувчи жамият шаҳар бўлимининг малакали лекторлари жалб қилинаётир.

Санъаткор меҳмонларимиз

Пойтахтимизга меҳмон бўлиб келган Москвадаги СССР Давлат академик Большой театрининг 26 кишидан иборат бир группа артистларининг концертлари зўр муваффақият билан ўтди. Тошкентлик тамошабинлар учун Иттифоққа танилган атоқли санъаткорлар маҳоратини ўз кўзлари билан кўриш ғоят қувончли бўлди. Шунинг учун ҳам 22-24 апрель кунлари Свердлов номли концерт зали тамошабинлар билан лиқ тўлди.

СССР халқ артистлари А. Ф. Кривченя, И. И. Петров, РСФСРда хизмат кўрсатган артистлар И. К. Архипова, М. Н. Звездина, М. В. Кондратьева, Грузия ССР халқ артисти З. И. Анджанаридзе, Молдавия ССРда хизмат кўрсатган артист В. Н. Тихонов ва бошқалар ижро этган номерлар тамошабинлар томонидан қизғин кутиб олинди.

Меҳмонларнинг якунловчи концерти кеча ўтказилди.

СССР Большой театри артистларининг КПСС XXII съездига бағишланган ижодий рапорти Тошкент тамошабинларида унутилмас таассурот қолдирди.

ХОҲЛАГАНИНГИЗНИ ТАНЛАБ ОЛИНГ

Тошкент универмагида сўнгги вақтларда харидорлар талабини ўрганиш ва шу асосда магазинга харидорбоп товарларни кўплаб келтириш мақсадида муҳим тадбирлар амалга оширилаётир.

Бу ерда Тошкент тўқимачилик комбинати мутахассислари билан ҳамкорликда ип газламалар виставкаси ташкил қилинди, Виставкага сатин, майя, бязь, чит каби икки юз хилдан ортиқ турли рангдаги газламалар қўйилган. Стенддаги газламалар номерланган бўлиб, ана шу номер бўйича харидорлар ёқтирган материални сотувчилар уларга тарқатмоқдалар.

— Виставкани ташкил қилишдан мақсад, — дейди универмаг консультанти ўртоқ Хайри Мақсудова, — харидорларнинг талаб ва эҳтиёжларини ўрганишдир. Ана шу виставка натижаларига қараб биз бу ерга кўпроқ қандай газламалар келтириш кераклигини билиб оламиз. Шу билан бирга, тўқимачилик комбинатининг мутахассислари ҳам бу ерда харидорлар талабини ўрганиб, ўзларига тегишли хулосаларни чиқариб олмоқдалар.

Виставка ташкил қилинганидан бери газмоллар бўлимининг кунлик савдо обороти икки баравар ошди.

Суратда: Харидорлар виставка залида. А. Абалян фотоси.

Жазоирдаги исёнчилар ҳокимиятни қўлга олишмоқчи ❊ Аҳвол жуда жиддий ❊ Оран шаҳри исёнчилар қўлида ❊ Теҳрон аҳолиси Совет Тожикистони санъаткорларини олқишламоқда ❊ Шарқий Хитой денгизида можаро ❊ Хатарли йўлдан.

Исёнчилар Францияга десант туширишга тайёрланмоқдалар

ДЕБРЕНИНГ БАЁНОТИ

ПАРИЖ, 24 апрель. ТАСС мухбири А. Баранов хабар беради: Бугун ярим кечада Франция ҳукуматининг бошлиғи Дебре радио орқали баёнот берди. Баёнотда Жазоирдаги исёнчилар ҳокимиятни қўлга олиш мақсадида Париж районига ҳаво десанти туширишга тайёрланаётганлиги айтилади.

«Жуда кўп, аниқ ва бир-бирига тўғри келадиган маълумотлар ҳукуматга, деди у, Жазоирда давлат тўнтаришининг ташкилотчилари метрополияда ва жумладан, Париж районида жуда қисқа муддат ичида тўсатдан ва зўравонлик ҳаракатларини мўлжаллаётирлар, деб ўйлаш учун асос беради. Ҳокимиятни эгаллаб олишга тайёргарлик кўриш мақсадида уларнинг самолетлари парашютларда десант ташлашга ёки турли аэродромларда десант туширишга тайёр бўлиб турибди».

«Мен французларга ва хусусан, Париж райони аҳолисига шуни айтмоқчиманки, деб давом қилди Дебре, ҳукумат бунга тўсқинлик қилиш учун чоралар кўрди.

Бу тентаклик уринишини ҳамма воситалар билан, уқтириб айтаманки, ҳамма воситалар билан барбод қилиш ҳақида қўшинларга буйруқ берилди.

Ҳукумат шунга ишонч билдирадики, генерал де Голлга ишонч билдирувчи бутун аҳоли бу авантюрани ҳамма воситалар билан қоралабгина қолмай, балки мамлакатни ҳимоя қилишга ҳам бутун кучи билан ёрдам беради.

Ярим кечадан бошлаб Париждаги ҳамма аэродромларда самолетларнинг учиши ва қўниши тақиқланди».

Франция радиоси Дебренинг бу баёнотини ўз эшиттиришларида вақти-вақти билан такрорлаб турмоқда.

Информация министрлиги кечаси ахборот эълон қилди. Бу ахборотда аэродромларга яқин турувчи аҳоли самолётларнинг қўниши ва парвоз қилишини кўриб қолганлари тўғрисида, шунингдек ярим ҳарбий кучларнинг ҳар қандай силжиши ҳақида яқин жойдаги жандарм ва полиция участкаларига сигнал беришга даъват этилади.

Парижда хавфсизликни таъминлаш юзасидан фавқулодда чоралар кўрилди. Расмий муассасаларнинг соқчилари кўпайтирилди. Жумладан, президент саройи атрофида ва ички ишлар министрлиги ёнида радиоустановкалар билан таъминланган кўп полиция ва жандармерия кучлари тўпланган.

Париж кўчаларида танклар, жандармлар ва пулеметлар ўрнатилган ҳарбий юк машиналари пайдо бўлди.

ПАРИЖ, 24 апрель. (ТАСС). Бу ерда маълум бўлишича, француз қирувчи авиацияси ўзига жавоб бермаган ҳар қайси самолетни ўққа тутиш ҳақида буйруқ олган.

ПАРИЖ, 24 апрель. (ТАСС). Жазоирдаги ҳарбий-фашистик исён муносабати билан Париждагина эмас, балки жойларда ҳам хавфсизликни таъминлаш юзасидан фавқулодда чоралар кўрилмоқда. Жумладан, Франциянинг Марсель ва Лион каби йирик шаҳарларида стратегия жиҳатидан муҳим марказларда полиция ва жандармлардан иборат кучайтирилган соқчи отрядлар тузилган.

Париж аэродромларининг маъмурияти исёнчилар тушган самолетларнинг қўнишига тўсқинлик қилиш учун зарур бўлган ҳамма чораларни кўриш ҳақида буйруқ олган.

РУМИНИЯ ПАРТИЯ-ҲУКУМАТ ДЕЛЕГАЦИЯСИ ВАРШАВАГА КЕЛДИ

ВАРШАВА, 24 апрель. (ТАСС). Польша Бирлашган ишчи партияси Марказий Комитети ва Польша Халқ Республикаси ҳукуматининг таклифига мувофиқ, Руминия Ишчи партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари, Руминия Халқ Республикаси Давлат Кенгашининг раиси Георге Георгиу Деж бошчилигида Руминия партия-ҳукумат делегацияси дўстлик визити билан бугун Варшавага келди.

ЖАЗОИРДА ИСЁН

ПАРИЖ. (ТАСС). Франс Пресс агентлигининг хабар қилишича, Жазоир шаҳрида исёнчилар назорат қилаётган радиостанция Оран шаҳри исёнчилар қўлида эканлигини эшиттирган.

Санъат—дўстлик ва тинчликка хизмат қилаверсин

ТЕҲРОН, 23 апрель. (ТАСС). Эрон пойтахтининг аҳолиси совет халқининг вакиллари — Совет Тожикистони саҳна усталари билан самимий хайрлашмоқда. Совет артистлари Халқаро музика конгресси муносабати билан бу ерга келган эдилар.

Тожикистон артистлари 7 апрелдан 22 апрелгача тамошабинлар билан лиқ тўлган залларда концерт бердилар. 15 кун ичида жами ўн битта концерт берилиб, бу концертларни ун минг кишига яқин тамошабин кўрди. Концертларга билетлар сотиб ололмаган теҳронликлардан кўп минглаpча киши тожик халқининг санъати билан телевидение орқали танишдилар.

Теҳрон аҳолиси Совет Тожикистони артистларини олқишлаб, қарсак чалмоқда. Эронликлар тожик халқи санъати ва маданияти ниҳоятда тез ва бу қадар юксак даражада ўсганлигини эътироф этмоқдалар. Таниқли олим ва жамоат арбоби, Теҳрон университетининг профессори Саид Нафисий Тожикистон артистларининг чиқишларидан олган ўз таассуротлари ҳақида гапириб, бундай деди: «Мен кўпгина сафарлар қилдим, кўпгина нарсаларни кўрдим, лекин тожик артистларининг ажойиб ижросидан гўзалроқ нарсани кўрган эмасман. Мен бахтиёрман».

Эрон музика маданиятининг таниқли арбоби, мамлакатдаги бирдан-бир миллий хорнинг раҳбари ва дирижёри Г. Сорхий қуйидагиларни айтди: «Совет Иттифоқининг кичик бир республикаси музика маданиятини ривожлантиришда қисқа бир вақт ичида жуда катта муваффақиятларга эришганлиги эронликларни ҳайратда қолдирмоқда».

Тожикистон артистлари группасининг раҳбари, Тожикистон ССР Маданият министрининг ўринбосари М. Назаров гастролларнинг якунларига тўхталиб, ТАСС мухбирига бундай дейди: «Бизнинг концертларимиз совет ва эрон халқлари ўртасидаги маданий алоқаларни кенгайтиришга ёрдам беролса, ўзимизни бахтли деб ҳисоблаган бўлар эдик».

Франция Коммунистик партиясининг хитобномаси

ПАРИЖ, 24 апрель. (ТАСС). Франция Коммунистик партияси халққа қарата чиқарган хитобномада «аҳвол жуда жиддий» деб таъкидланади.

«Бош министр, дейилади бу хитобномада, фитначиларнинг қисмлари Жазоирдан Францияга, Париж районига қараб келаётганлигини ҳозиргина эълон қилди.

Мамлакатга таҳдид солаётган хавфга қарши отланган меҳнаткашлар, демократлар ҳамиша сафарбарлик ҳолатида бўлингиз, бирлашингиз, аҳоли яшайдиган пунктларда ва корхоналарда намойишлар ўтказингиз, кураш олиб бориш учун уюшингиз. Ҳарбий ва граждан фитначиларни жиловлаб қўйиш учун ҳамма воситаларни талаб қилингиз.

Солдатлар, денгизчилар ва учувчилар, Франциянинг ишчи ва деҳқон фарзандлари, унтер-офицерлар ва офицерлар фитначи генералларга бўйсунишдан бош тортингиз ва уларни янчиб ташлаш учун қатъий ҳаракат қилингиз».

Франция Коммунистик партиясининг ва бошқа сўл кучларнинг чақириғига мувофиқ, Франция ишчилар синфи ва меҳнаткашлари фашист фитначиларга қатъий зарба бериш учун сафарбарликка тайёр турибдилар. Тун бўлишига қарамай, Париж атрофидаги ишчилар яшайдиган жойларда аҳолининг митинглари бўлмоқда. Аҳоли исённи бостириш ва музокаралар олиб бориш йўли билан Жазоирда тезроқ тинчликни тиклаш учун ҳамма чорани кўришга қатъий бел боғлаганлигини айтмоқда.

„АҚШ ҳукумати хатарли йўлга кирмоқда"

БУХАРЕСТ, (ТАСС). АҚШ президенти Ж. Кеннедининг мактубига СССР Министрлар Совети Раиси Н. С. Хрущевнинг берган жавоби Руминия Халқ Республикаси меҳнаткашлари томонидан маъқулланмоқда.

Ҳамма марказий газеталар ана шу жавобни: «Жаҳонни хавф остида қолдириши мумкин бўлган ҳаракатларга йўл қўймаслик—ҳар бир давлатнинг бурчидир». («Скинтейя»); «Улуғ давлатларнинг раҳбарлари ялпи тинчликка таҳдид солиши мумкин бўлган ҳаракатларга йўл қўймасликка мажбурдирлар» («Роминиа либера»); «АҚШ ҳукумати хатарли йўлга кирмоқда» («Скинтейя тинеретулуй») деган катта сарлавҳалар остида босиб чиқардилар.

«Роминиа либера» газетаси сарлавҳаларда, халқнинг ўзи танлаган ўз ижтимоий ва сиёсий тузумидан маҳрум этишга АҚШ ҳукуматининг ҳаққи йўқ, СССР Қўшма Штатлар билан бир битимга келишни чин кўнгилдан истамоқда, деган жумлаларни берган.

СУКАРНО АҚШ ГА КЕЛДИ

ВАШИНГТОН, 24 апрель. (ТАСС). Индонезия президенти Сукарно 24 соатлик ғайри расмий визит билан бугун бу ерга келди.

«Вашингтон пост» газетаси Сукарно визитига бағишланган бош мақоласида Индонезия президенти Голландия мустамлакачилари ғайри қонуний равишда сақлаб келаётган Ғарбий Ирианни Индонезияга қайтариш масаласида Америка Қўшма Штатлари ҳукуматидан мадад қидириш ниятидадир, деб ёзади.

Бироқ Кеннедига яқин турган бу газета АҚШ Индонезиянинг Ғарбий Ирианга нисбатан талабларини қўллаб-қувватлашга мойил эмас, балки Ғарбий Ирианнинг «ҳуқуқ ва автономиясини ҳимоя қиладиган» компромисс қарорини қидириб топишни афзал кўрмоқдалар, деб имо қилади.

ЯПОНИЯ ТАШҚИ ИШЛАР МИНИСТРЛИГИНИНГ НОРОЗИЛИГИ

ТОКИО, 24 апрель. (ТАСС). Япония ташқи ишлар министрлиги Жанубий Корея ҳарбий кемаларининг япон балиқ овлайдиган кемасини ўққа тутганлиги ва босиб олганлиги муносабати билан Жанубий Кореяга бугун норозилик билдирди.

Можаро Шарқий Хитой денгизи сувларида бугун эрталаб рўй берган.

Телевизор экранида

26 АПРЕЛДА

19.00. Ҳамза номли театрдан «Ганг дарёсининг қизи» спектакли олиб кўрсатилади. Танаффус вақтларида сўнгги ахборот.

27 АПРЕЛДА

19.00. Ўқувчилар учун ўзбек тилида «Дарсликларингиз саҳифаларида» деган эшиттириш.

19.30. Сўнгги ахборот.

19.50. Саноат ходимлари учун ўзбек тилида «Чирчиқ меҳнат вахтасида» деган эшиттириш.

20.10. «Шимол камалаги». Ўзбек тилида бадиий фильм.

21.40. «Музикали календарь». «Атоқли совет композитори Сергей Прокофьев».

Редактор М. ҚОРИЕВ.

ШАҲАРНИ ОБОДОНЛАШТИРИШ ОЙЛИГИ

Завод бағри кўркамлашмоқда

Корхона территориясининг қоқ ўртасидан кесиб ўтган тўғра асфальт йўлка бўйлаб борар экансиз, четлари бетонлаб мустаҳкамланган ариқда оқаётган зилол сув, қизғиш барг ёзиб ўсаётган атр гуллар, соя ташлаб турган манзарали дарахтлар баҳри-дилингизни очади.

— Мана шу дарахтзор 1945 йилда барпо қилина бошлаган эди, — 30 сотихча ерда барпо қилинган роҳатбахш жойга ишора қилди завод маъмурий-хўжалик бўлими бошлиғи ўрток Иноятов. — Ишчиларимиз ўз меҳнатлари билан яратилган бу соя-салқин жойда дам олиш соатларини роҳатда ўтказишади.

Йўлкалар четига қўйилган скамейка ва столлар яхшилаб ремонт қилинган. Бундан 3 йил муқаддам экилган 800 туп мевали дарахт ва 6 ишком тоқзор яхши парвариш туфайли бу йил ҳосилга кирибди. Биз боғбон Отабеков бошчилигидаги ишчиларни сўриларни тиклаш ва токларни тараш билан шуғулланаётган вақтларида учратдик.

Заводнинг яшил бойлик дўстлари бу йилги кўкламги кўчат ўтказиш ойлигида ўз территорияларига яна 300 туп олма ва 200 туп ўрик кўчати экишибди. Чиройли қилиб ясалган полларга ўтказиб қўйилган 3,5 минг тупга яқин гул кўчатлари завод боғининг ҳуснига-ҳусн қўшиб турипти.

Шу кунларда завод коллективи шаҳарни санитария жиҳатидан тозалаш ва обод қилиш ойлигида актив қатнашмоқда. Темир товлаш цехи олдидаги майдонча тўпланиб ётган турли-туман ишлаб чиқариш чиқиндилари, кул ва шлаклардан тозаланди. Ҳозир унинг ўрни ажойиб гулхонага айлантирилмоқда. Завод территориясидан ўтувчи 500 метрлик катта ариқ ҳам яхшилаб ковланиб, сув бемалол оқадиган қилиб қўйилди. Заводнинг бошқа цехлари ишчилари ҳам ўз иш жойлари ва территорияни озода тутиш ва обод қилишга жиддий эътибор бермоқдалар.

Тошкент транспорт машинасозлиги заводида қилинаётган бундай ободончилик ишларидан қўшни корхона—экскаватор-ремонт заводи коллективи ҳам ўрнак олаётир.

— Мен 1956 йилда шу ерга боғбон бўлиб келганимда, — деб ҳикоя қилади Ҳасан ота Маҳкамов, — территорияда бир туп ёнғоқдан бошқа дарахт йўқ эди. Ариқлар қурилиш чиқиндилари билан тўлиб, гулхоналар ўрнида тош-шағал уйилиб ётарди. Завод ҳовлисига энди бир назар ташланг. Бу мавж уриб кўкариб турган дарахтларнинг ҳаммаси ишчиларнинг ғайрати билан бунёдга келди.

Бу йил корхона территориясига 200 туп мевали дарахт кўчати экилибди. Умуман, бу ерда кўкариб турган мевали ва манзарали дарахт кўчатларининг сони 2000 тупдан ортиқдир. Корхона коллективи шу кунларда давом этаётган ободонлаштириш ойлигида ҳам актив қатнашмоқда.

Ж. НОСИРОВ.

Кичик коллективнинг катта ташаббуси

Ёз кунлари суви шилдираб оқиб турган ариқ бўйларида дам олиш, ҳовлиларга сувни қалин сепиб, салқинида роҳатланиш кишига қанчалик ором беради! Лекин Қорасарой кўчасидаги 221-уйда яшовчилар бундай роҳатдан кўпдан бери маҳрум эдилар. Мана, бу йил ҳовли ўртасидан ариқ очиб сув келтириш ва унинг атрофига ниҳоллар ўтказишга бу ҳовлида яшовчи 12 хонадоннинг ҳаммаси бир оғиздан қарор қилишди. Аҳоли район уй қурилиши бошқармаси ва коммунал хўжалиги ишчиларининг ёрдамини ҳам кутмай, ишни кенг кўламда бошлаб юборди. Энди янги очилган ариқ сувидан 500 тупга яқин кўчат баҳраманд бўлади, гуллар кеч кузгача қуримай яшнаб туради.

Кекса педагог Николай Титович, ёш ишчилардан Владимир Половнёв, Борис Тернов каби ўртоқлар Май байрами яқинлашиб қолган шу кунларда ҳовли территориясини тозалаш, чуқурларни текислаш ишларига актив иштирок этмоқдалар.

Октябрь район коммунал хўжалиги ва уй қурилиши бошқармаси бу кичик коллективнинг катта ташаббусини кенг оммалаштирса арзийди.

В. МУСАЕВ.

Маҳалла кексаларининг ғайрати

Октябрь районидаги «Тараққий» маҳалла аҳолиси шаҳарни ободонлаштириш ойлигини уюшқоқлик билан ўтказмоқда. Бу ерда ободонлик ва озодаликни тартибга солиш вазифасини кекса пенсионерлар ўз зиммаларига олдилар. Маҳалла хонадонларидан ўтадиган ариқлар қазиб, тозаланди, аҳлат ва чиқиндиларни йўқотиш учун дам олиш кунлари оммавий шанбаликлар уюштирилди. Бундан ташқари кўчалар ҳар куни супуриб, озода қилинаётир.

Бу ишларни амалга оширишда пенсионерлардан Носир Шермуҳамедов, Рашид Мўминовлар ҳаммага намуна бўлаётирлар.

А. АБДУМЎМИНОВ, пенсионер.

Тошкентнинг томоша залларида

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 26/IV да **Жизель.**

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 26/IV да **Ганг дарёсининг қизи,** 27/IV да **Имон.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 26, 27/IV да **Олтин қидирувчилар** 27/IV га билетлар сотилган.

КИНО

Саккизинчи эшик — «ВАТАН» (кеч соат 5 ярим, 8 ярим ва 10 да).

Генерал делла Ровере — «МИР», «ИСКРА», «ЎЗБЕКИСТОН», «СПУТНИК» (кундуз ва кечқурун).

Довулдан кучли — Навоий номли (кундуз ва кечқурун).

Болохонали уй — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Бола йўқолди — «ВАТАН» (кундуз ва кечқурун).

Кўчма қалъа — «ФЕСТИВАЛЬ».

Булутли тонг — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» кеч соат 5 да).

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА
2 майгача
қишки мавсумнинг ёпилиши олдидан
АРСЛОНЛАР
ЎРГАТУВЧИ
[illegible]. БОРИСОВ
гастролининг сўнгги кунлари.
Тамошалар кеч соат 7 яримда бошланади.

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА
Буюк ҳинд адиби **Рабиндранат Тагорнинг** 100 йиллигига бағишлаб
САҲНАГА ТАЙЁРЛАНМОҚДА
Рабиндранат Тагор асари
ПОЧТА
3 пардали пьеса.
М. Ҳаким таржимаси.
Постановкачи — Ўзбекистон ССР халқ артисти **А. О. Гинзбург**, режиссёрлар — **М. Бобоев, М. А. Рубинштейн,** рассом — **Г. Э. Юнгвальд-Хилькевич.**

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА
28, 29, 30 апрелда
КОНЦЕРТЛАР
1-бўлимда: Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар **Коммуна Исмоилова, Қундуз Миркаримова,** Жаҳон ёшлар фестивали лауреатлари **Клара Жалилова, Тамара Юнусова, Отажон Ражабов**лар қатнашади.
2-бўлимда: Ўзбекистон ССР халқ артисти **Комилжон Отаниёзов** Хоразм достонларидан парчалар ижро этади.
Концерт кеч соат 8 да бошланади. Билетлар сотилмоқда.

Тошкентдаги
ЕНГИЛ АВТОМОБИЛЛАР 2-АВТОБАЗАСИГА
беш йиллик ва ундан ошиқ стажли
I, II, III класс
ШОФЕРЛАР КЕРАК
Қабул қилинганлар енгил таксиларда ишлайди.

Тошкент шаҳар, Калинин район, Сталин қишлоқ советидаги Сталин номли колхозда турувчи **Турсун Аҳмедов**нинг Калининград область, Неманск район, Маломожайск совхозида турувчи Надежда Дмитриевна Шиндинадан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Киров район халқ судида кўрилади.

Набережная кўча, 8-уйда турувчи **Сайфиддин Иброҳимов**нинг Самарқанд кўчаси, Шодлик тупик, 16-уйда турувчи Абдулла Абдуваҳабовна Иброҳимовадан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Фрунзе район халқ судида кўрилади.

Саргузашт кўча, 14-уйда турувчи **Исмат Каримов**нинг Қурилиш кўча, Учқулоқ тупик, 18-уйда турувчи Қундуз Раҳимова (Каримова)дан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Октябрь район халқ судида кўрилади.

Уста Олим кўчаси, Янгиер проезд, 2-уйда турувчи **Муҳаббат Йўлдошевна Йўлдошева (Собирова)**нинг шу уйда турувчи Нормамат Йўлдошевдан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Октябрь район, 3-участка халқ судида кўрилади.

Учитель кўчаси, 28-уй, 4-квартирада турувчи **Динара Мажитовна Амирханова**нинг Оретта кўчаси, 10-уйда турувчи Масут Садиқович Рамазановдан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Куйбишев район халқ судида кўрилади.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» («Ташкентская правда») — орган Ташкентского обкома и горкома Коммунистической партии Узбекистана, областного и городского Советов депутатов трудящихся.

Редакциямизнинг АДРЕСИ: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, 26. РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Коммутатор — 26334 ва 33262 орқали Партия турмуши бўлими — 140, Пропаганда бўлими — 136, Совет қурилиши бўлими — 136, Адабиёт ва санъат бўлими — 29040, 135. Қишлоқ хўжалик бўлими — 29040, 135. Саноат ва транспорт бўлими, Маданият бўлими — 34048, 132. Секретариат 34808, 115. Маҳаллий ахборот бўлими — 29040, 50. Хатлар бўлими — 34048, 156. Эълонлар бўлими — 28142.

Р. 01567. «Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси. Нашр. В. 1584.